

תזכיר חוק

א. שם החוק המוצע

חוק חלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג, התש"ע-2010.

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו

הוועדה הציבורית לבחינת חלוקת זכויות פנסיה בין בני זוג שנפרדו (להלן - **הוועדה**), בראשותו של כב' השופט שאול שוחט, שופט בית המשפט המחוזי בת"א, מונתה בעקבות הגשתן של מספר הצעות חוק פרטיות, וביניהן: הצעת חוק חלוקת זכויות פנסיה בין בני זוג, התשס"ז-2007 (פ 2087/17) של חה"כ חיים אורון ואח' וכן הצעת חוק חלוקת זכויות פנסיה של בני זוג, התשס"ז-2007 של חה"כ אורית נוקד (פ 2080/17). הצעות אלו ביקשו להתמודד עם הבעיה של היעדר אפשרות מעשית לחלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שהתגרשו לפני מועד הפרישה של בן הזוג החוסך. זאת על אף, שזכויות אלו הן נכס בר חלוקה מכוח הלכת השיתוף או הסדר איזון המשאבים בין בני הזוג. חלוקתו של חיסכון זה סמוך למועד הפרידה נועד לאפשר לכל אחד מבני הזוג ללכת בדרכו ולפתוח בחיים עצמאיים.

תזכיר החוק המוצע כולל את הפתרונות שגובשו על ידי הוועדה ומתבסס על תזכיר החוק שצורף כנספח להמלצות הוועדה.

ג. עיקרי החוק המוצע

כללי

במסגרת דיוני הוועדה נדרש ליישב בין שתי מערכות דינים המתקיימות בו זמנית במשפט הישראלי, ושלעתיים אינן מתיישבות זו עם זו:

המערכת הנורמטיבית הראשונה, הנה מערכת דיני המשפחה המחויבת לשיתוף נכסים בין בני זוג, הכולל, בין השאר, שיתוף בחיסכון הפנסיוני שצברו בני הזוג. מערכת זו, ממוקדת בעיקר בבני הזוג ובאינטרסים שלהם. מבחינה משפטית, היא בנויה על שילוב של "הלכת השיתוף" אשר פותחה על ידי הפסיקה, והסדר "איזון המשאבים" הקבוע בחוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג-1973 (להלן – **חוק יחסי ממון**) והשיתוף מכוח "הדין הכללי". על פי דיני המשפחה, החיסכון הפנסיוני מהווה נכס משותף ובר איזון ומשום כך בתי המשפט העוסקים ביחסי הרכוש בין בני זוג קובעים באופן תדיר כי יש לחלק בין בני הזוג את החיסכון הפנסיוני שנצבר במהלך החיים המשותפים.

המערכת הנורמטיבית השנייה, היא מערכת החיסכון הפנסיוני בישראל אשר חלים לגביה הוראות דין שונות, וביניהן: חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן – חוק הפיקוח), חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן – חוק קופות גמל) ותקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964. המדובר במכשירים מורכבים שכוללים מרכיבי חיסכון וביטוח לטווח ארוך. סוגי החיסכון הפנסיוני (להלן ביחד – החיסכון הפנסיוני) כוללים: קופות גמל לקצבה (ובכלל זה: קרנות פנסיה וותיקות, קרנות פנסיה חדשות ופוליסות ביטוח חיים), קופות גמל לתגמולים וקופות גמל אישיות לפיצויים. בנוסף, במסגרת סוגי החיסכון הפנסיוני נכללים גם הסדרי פנסיה תקציבית אשר מעוגנים בהוראות דין שונות, וביניהן הוראות חוק, הסכמים קיבוצים וכו'.

החיסכון הפנסיוני מהווה מקור עיקרי של פרנסה לאחר גיל פרישה. מצב שבו אין לפרט חיסכון פנסיוני עלול להביא אותו למעגל העוני לאחר הפרישה מעבודה ולהשית את נטל הטיפול באותו פרט על כתפי הציבור. עוד יש לזכור, כי הנזק שעשוי להיגרם בשל היעדר חיסכון פנסיוני ובמקרים מסוימים של היעדר כיסוי פנסיוני מקיף, הינו ומעבר לנזק לפרט, נזק למשפחתו ולכל התלויים בו כלכלית.

לנוכח חשיבות החיסכון הפנסיוני, ניתנות הטבות מס שונות בהתאם לסוגי המוצרים השונים לציבור החוסכים בקופות גמל. הטבות המס האלה באות לידי ביטוי בשלב הפקדת הכספים בקופת הגמל, בשלב צבירת החיסכון ובשלב משיכת הכספים. למרות החשיבות האמורה, המציאות לימדה בעבר כי לפרטים רבים אין הסדר חיסכון לגיל פרישה, וזאת בשל מספר סיבות, וביניהן אלה:

(1) קוצר ראות - הפרט אינו מעריך בצורה נכונה את חשיבותו של החיסכון הפנסיוני ככלי שנועד להבטיח את רמת החיים לאחר גיל הפרישה, ואינו צופה את הירידה הניכרת שתהיה בעתיד בהכנסתו אם לא יחסוך לגיל פרישה.

(2) העדפת הזמן של הפרט - פרטים מעדיפים את הצריכה בהווה על פני הצריכה בעתיד וחוששים מהפקדת כספים נזילים באפיק שבו הם אינם ניתנים למשיכה עד הגיעם לגיל פרישה.

(3) היעדר יכולת לתכנן - בהתייחס לחיסכון פנסיוני מקובל לחשוב כי קביעת רמת החיסכון הראויה במהלך תקופת החיסכון היא קשה גם לגבי מי שיש לו רקע כלכלי, ומקל וחומר לגבי מי שאין לו רקע כאמור.

אשר על כן, מאחר שעובדים רבים נותרו למרות האמור לעיל ללא הסדר של חיסכון פנסיוני, ביום 19 בנובמבר 2007 נחתם הסכם קיבוצי כללי לביטוח פנסיוני במשק בין לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה, אשר כולל חיוב של מעבידים להפקיד בשל עובדיהם הפקדות לקופת גמל לקצבה בשיעורים שנקבעו בהסכם האמור ובתנאים אחרים. ביום 30 בדצמבר 2007 התקין שר התעשייה, המסחר והתעסוקה צו הרחבה להסכם הקיבוצי על כל העובדים והמעבידים במשק.

עוד יצוין כי לנוכח חשיבות החיסכון הפנסיוני כפי שפורט לעיל, הפיץ משרד האוצר לפני מספר חודשים תזכיר חוק פנסיה לעצמאים, התשי"ע-2010, במסגרתו מוצע להחיל חובת הפקדת קצבה לקופת גמל לקצבה לעצמאים.

לאור ההבדלים בין מבנה השיתוף הזוגי בישראל והערכים שבבסיסו לבין המבנה והתוכן הערכי של דיני החיסכון הפנסיוני ומטרותיו, המחויבות המוצהרת של המשפט הישראלי לשיתוף זוגי בכלל ולשיתוף בנכסי החיסכון הפנסיוני בפרט, אינה מיושמת, במקרים רבים, הלכה למעשה. יתרה מזו, במקרים רבים נקבע בהסכמי גירושין כי ככל שהחוסך ילך לעולמו לפני בן זוגו, יהיה בן הזוג זכאי לקבל קצבת שאיר בגובה הקצבה אשר שולמה לו בחייו של החוסך, וזאת עד לפטירתו של בן הזוג. הסכמים אלה מנוגדים להוראות הסדרי הפנסיה (הוראות חקיקה, הסכמים קיבוצים או תקנוני קרנות הפנסיה, לפי העניין), שלפיהם בן הזוג אינו מוגדר כשאיר ואינו זכאי לפנסיה במקרה של פטירת בן הזוג.

מטרתה של הוועדה הייתה לנסות ולגשר על הפערים ולקבוע הסדרים שישלבו בין דיני החיסכון הפנסיוני לבין דיני השיתוף הזוגי. לאחר שחקרה את הנושא ותוך התייחסות לדיונים והצעות קודמות, העלתה הוועדה ארבע אפשרויות לחלוקת החיסכון הפנסיוני בין בני הזוג:

(1) הותרת המצב על כנו בכפוף לפתרון בעיית העבירות - על פי פתרון זה אין לערוך שינויים במצב הקיים פרט לביטול החיקוקים האוסרים על עבירות החיסכון הפנסיוני לאחר החלטות שיפוטיות בנושא. על פי פתרון זה השליטה בחיסכון הפנסיוני תהיה כולה בשליטת החוסך. עם זאת, בעת מימוש הזכויות יפעל הגוף המשלם בשיטה של "צינור" ויעביר לבן זוגו לשעבר של החוסך את הסכומים שנקבעו לו על ידי בית המשפט.

(2) "חלוקת אורך" וניהול משותף עד למימוש - בדומה למודל הקודם, על פי פתרון זה בעת הגירושין, ישמר החיסכון הפנסיוני מאוחד על שם החוסך. החלוקה תיערך בעת מימוש הזכויות בפועל, כאשר בניגוד למצב הקיים שבו הגוף המשלם מסרב להעביר לבן הזוג לשעבר את חלקו, על פי מודל זה הגוף המשלם יפעל כ"צינור" ויעביר לבן הזוג לשעבר את חלקו מן הכספים המתקבלים בפועל על ידי החוסך, בהתאם לחלקו היחסי. עם זאת, בניגוד לחלופה הקודמת המוגבלת אך ורק לשאלת העבירות, על פי חלופה זו, בתקופת הביניים שבין הגירושין למועד המימוש יקבעו הוראות שימנעו פעולות חד צדדיות של החוסך בחלקו של בן הזוג לשעבר ויאפשרו ניהול משותף של הזכות לחיסכון פנסיוני עד למימושה.

(3) "חלוקת רוחב" - על פי חלופה זו, כבר בעת הגירושין יחולק החיסכון הפנסיוני לשני תיקי משנה ולכל אחד מן הצדדים יהיה מעמד עצמאי בחלקו כלפי הגוף המשלם.

(4) פיצול הקופות בעת ההפקדה - שינוי רדיקלי של מבנה הזכויות באופן שכבר בשלב ההפרשה לחיסכון הפנסיוני יפוצלו הסכומים לשני חשבונות.

לאחר שהוועדה שקלה את היתרונות והחסרונות של המודלים השונים, ומאחר שלא ניתן לגבש הסדר אחד המתאים לכלל סוגי החיסכון הפנסיוני, היא המליצה להתאים לכל אחד מהסוגים את מנגנון החלוקה המתאים לו ביותר. בנוסף, לגבי סוגים מסוימים הומלץ לבחור בפתרון ביניים המשלב "חלוקת רוחב" ו"חלוקת אורך". עוד הומלץ על קביעת מנגנון ייחודי לדיון בקצבת השאירים בקרנות הפנסיה הוותיקות ובהסדרי הפנסיה התקציבית וזאת מפאת מורכבותם.

הפתרונות השונים שגובשו בהתאם לסוגי החיסכון הפנסיוני, הם כמפורט להלן:

(1) הסדרי צבירה מוגדרת – הסדרים אלו מבוססים על סכום שנצבר בפועל בקופת גמל בשל הפקדות העובד והמעביד בתוספת התשואה שהושגה על ההפקדות האמורות, ובניכוי דמי ניהול או הוצאות בפועל (לסוג זה משתייך החיסכון בקופות גמל לקצבה, קופות גמל לתגמולים וקופות גמל אישיות לפיצויים, שאינו נמנה על האמור בפסקאות (2) ו-(3)).

(2) הסדרי צבירת זכויות – אשר כוללים שני סוגים:

א. הסדרי פנסיה תקציבית - הסדר פנסיוני לפיו משולמים תשלומי פנסיה לעובד ולשאיריו מקופת הגוף בו העובד הועסק (וכן לגבי נושאי משרה ולחיילים). הסדרי הפנסיה התקציבית הוחלו באופנים הבאים:

1. באמצעות חקיקה – כך למשל, חוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970 (להלן – **חוק הגמלאות**) חוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985 (להלן – **חוק שירות הקבע**) חוק גמלאות לנושאי משרה ברשויות השלטון, התשכ"ט-1969, והחלטות הגמלאות שהוצאו מכוחו לגבי נושאי משרה.

2. באמצעות הסכמים שהחילו את ההסדרים שנקבעו בחוק הגמלאות (ולגבי חלקם בשינויים קלים) – כך למשל, עובדי רשויות מקומיות, עובדי רשות הנמלים (חברת הפיתוח והנכסים בע"מ וחברות הנמל, שבאו במקום רשות הנמלים), עובדי רשות הדואר (חברת דואר ישראל בע"מ שבאה במקום רשות הדואר), או הסדרים אחרים.

ב. קרנות פנסיה וותיקות- הכוללות קרנות וותיקות שחל לגביהן פרק ז'1 לחוק הפיקוח, וקרנות פנסיה ותיקות שאינן קרנות כאמור.

המשותף להסדרי פנסיה תקציבית ולמרבית קרנות הפנסיה הוותיקות, שהם פועלים על פי שיטה של "הגדרת זכויות". על פי שיטה זו, זכאי העובד או העמית לקבל מהגוף המשלם בקרות אחד מהאירועים המזכים (בהתאם לתכנית הפנסיה בה הוא מבוטח), קצבה בשיעור ממשכורתו הקובעת. בהתאם לכך, בקרן ותיקה אין קשר ישיר בין הסכומים שנצברו במהלך כל תקופת החיסכון והתשואה שהושגה עליהם לבין הקצבה שאותה מקבל אותו עמית.

יצוין כי לגבי יתרת קרנות הפנסיה הוותיקות שיטת חישוב קצבת פרישה שבהן היא לפי חישוב של מנות פנסיה שצובר המבוטח במהלך תקופת החיסכון. שיטת חישוב קצבת שאירים דומה במהותה לשיטת החישוב בקרנות הוותיקות שבהסדר.

(3) קופות ביטוח שאושרו לשיווק עד יום 31 בדצמבר 2003 ושמרכיב הביטוח והחיסכון אינן מופרדים (להלן – קופות ביטוח קלאסיות).

להשלמת התמונה יצוין כי אישור קופת גמל ניתן גם לסוגי קופות שאינן חלק מהחיסכון הפנסיוני ועל כן המוצע בהצעת החוק אינו מתייחסות לסוגים האמורים. בהקשר זה יוזכר כי קיימות קרנות השתלמות, קופות גמל לדמי מחלה, קופות גמל למטרה אחרת וכו'. כאמור מטרת ההצעה היא חלוקת החיסכון הפנסיוני בין בני זוג, וזאת בשים לב למאפיינים המיוחדים של החיסכון, ולבעייתיות של התלות של בני הזוג לתקופות ארוכות לאחר הגירושין וכן לאחר פטירתו של החוסך. האמור אינו חל בסוגי קופות הגמל הנוספים, שגם אינן מהוות כלים לחיסכון ארוך טווח. בהקשר זה יצוין כי הצעת החוק גם אינה דנה במוצרים פיננסיים אחרים שיש לבני הזוג (כגון: תכנית חסכון בבנק, מניות או קרנות נאמנות).

עוד יצוין כי קיימות קופות גמל מרכזיות מסוגים שונים: פיצויים, קצבה וסוגים אחרים, אשר בהן העמית הוא המעביד ועל כן גם לגביהם לא חל המוצע בהצעת החוק.

הצעת החוק כוללת חוק מסגרת אשר יסדיר את הפתרונות המוצעים לעניין קופות גמל והסדרי פנסיה תקציבית, שאינם מעוגנים בחוק הגימלאות או בחוק שירות הקבע.

בנוסף, מוצעים תיקונים עקיפים לחוק הגימלאות וחוק שירות הקבע, וזאת בהתחשב בהוראות המפורטות של הסדרי הפנסיה שנקבעו בחוקים האמורים והצורך להתאימם להסדרים המוצעים. כמו-כן, מוצע לתקן את פקודת מס הכנסה בהתאם להמלצות הוועדה, והכול כמפורט להלן.

לסעיפים 1, 17(1) ו-18(1)

מוצע לקבוע מספר הגדרות לצורך החוק האמור, חוק הגימלאות וחוק שירות הקבע. יצוין כי ההגדרה "פנסיה תקציבית הסכמית" מתייחסת להסדרי פנסיה אשר החילו את הוראות חוק הגימלאות.

כפי שפורט בחלק הכללי מוצע לקבוע כי מטרתו של החוק תהיה קביעת הוראות שיחולו על גוף המנהל או מבצע את הסדר החיסכון הפנסיוני (חברה מנהלת של קופת גמל, מבטח או מעביד בהסדר פנסיה תקציבית) (להלן – **הגוף המשלם**) לחלוקת חיסכון פנסיוני כפי שנקבעה בפסק דין לחלוקת רכוש בין חוסך לבין בן זוג לשעבר (להלן – **פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני**).

לסעיף 3, 17(9) (סעיף 42 לחוק הגימלאות המוצע) ו-18(9) (סעיף 47 לחוק שירות הקבע המוצע)

לנוכח חשיבותו של החיסכון הפנסיוני, אשר מהווה כפי שפורט לעיל מקור עיקרי של פרנסה לאחר גיל פרישה, מוצע לקבוע כי הוראות החוק המוצע יחולו לגבי פסק דין שנקבע בו כי הקצבה או הסכום החד-פעמי שזכאי להם החוסך יחולקו בינו לבין בן זוגו לשעבר כך שהחלק שיועבר לבן הזוג לא יעלה על מחצית היחס שבין התקופה המשותפת של בני הזוג שחלה בתקופת צבירת החיסכון הפנסיוני לבין תקופת צבירת החיסכון הפנסיוני (להלן - **השיעור המשותף**). בנוסף, ובמטרה לפשט את אופן היישום של פסק הדין ובהתאם להפחית את הטעויות, מוצע לקבוע כי השיעור האמור יהיה קבוע ולא ישתנה במהלך תקופת תשלומי הקצבאות.

בנוסף, סעיף 38 לחוק הגימלאות וסעיף 30 לחוק שירות הקבע קובעים כי דין אישה שנפרדה פרידה של קבע מבעלה כדין גרושה לעניין החוק האמור. כפי שיפורט להלן מוצע לבטל את הסעיפים האמורים. במקום ההסדר הקיים מוצע להחיל את ההסדר שנקבע לעניין שאירים כפי שיפורט להלן לגבי בן זוג שנפרד פרידה של קבע והעובד, החייל או הזכאי לקצבה נפטר, ושניתן לגביו פסק דין לפי סעיף 5(ב) לחוק יחסי ממון בדבר חלוקת נכסים בשל פקיעת נישואין עקב פטירה כאמור (להלן – **פסק דין לאיזון**).

אשר לחלוקת יתרה צבורה בהסדר צבירה מוגדרת, ובהתאם לאמור מוצע לקבוע כי חלוקת היתרה הצבורה תהיה בשיעור שלא יעלה על מחצית מהיתרה הצבורה.

לסעיפים 4, 13, 17(9) (סעיף 42 לחוק הגימלאות המוצע) ו-18(9) (סעיף 47 לחוק הגימלאות המוצע)

מוצע לקבוע הוראות בדבר הסדרת רישום פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני ולעניין חוק הגימלאות וחוק שירות הקבע גם לגבי פסק דין לאיזון. מוצע להטיל את הגשת הבקשה לרישום בגוף המשלם על בן הזוג לשעבר. במסגרת ההוראות האמורות מוצע לקבוע את אופן הגשת הבקשה והפרטים שירשמו.

בנוסף, מוצע לקבוע כי הגוף המשלם ישלח הודעה לבן הזוג לשעבר ולחוסך בדבר רישום הבקשה. בשל חשיבות הגעת ההודעה לשני בני הזוג, מוצע לקבוע כי היא תישלח בדואר רשום או בדרך אחרת שיוורה עליה השר.

כפי שיפורט להלן חלוקת יתרה צבורה בהסדר צבירה מוגדרת תיעשה רק בחלוף ארבעים וחמישה ימים מהמועד שבו נשלחה ההודעה לבני הזוג בדבר רישום פסק הדין כאמור. פרק הזמן האמור מאפשר לעמית

להשיג במידת הצורך על האמור בבקשה, וזאת בשים לב לכך שחלוקת היתרה הצבורה בין בני הזוג היא מהלך לא הפיך אשר יש לו משמעויות על הכיסוי הביטוחי של העמית. בנוסף, מאחר שבהתאם להסכמי העבודה בין עובד למעבידו ובכפוף להוראות חוק פיצויי פיטורים התשכ"ג-1963 (להלן – **חוק פיצויי פיטורים**), ישנם מצבים שבהם הפקדות המעביד בשל מרכיב הפיצויים יוחזרו לעובד (ראו למשל: סעיף 17 לחוק פיצויי פיטורים), מוצע לקבוע כי חלקו של בן הזוג לשעבר במרכיב הפיצויים יועבר אליו רק במועד שבו זכאי העמית למשוך את אותם כספים.

בשני המצבים האמורים נותר חלק היתרה הצבורה שיש להעביר לבן הזוג לשעבר בחשבונו של העמית. במטרה למנוע פגיעה של העמית בחלק האמור ולהגן על החלק האמור מפני צדדים שלישיים, מוצע לקבוע מנגנון של רישום הערת אזהרה לטובתו של בן זוג לשעבר על מלוא הסכום, לרבות מרכיב הפיצויים, שעל הגוף המשלם היה להעביר אילו החלוקה הייתה מתבצעת במועד הרישום. מוצע לקבוע כי ההערה האמורה תימחק על פי צו של בית המשפט או בית הדין, בערכאה הראשונה (להלן – **הערכאה הראשונה**), שנתן את פסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני או בהתאם להוראות החוק.

משמעותה של הערת אזהרה היא כי לא ניתן יהיה לבצע בכספים שעליהם נרשמה ההערה פעולות של משיכת כספים, העברת כספים לקופת גמל אחרת או למסלול השקעה אחר בקופת גמל מסלולית, אלא בהסכמת בן הזוג לשעבר. בנוסף, לא ניתן יהיה לעקל או לשעבד את החלק האמור כל עוד לא נמחקה ההערה.

לסעיף 5

בהסדרים של צבירה מוגדרת מוצעת החלופה של "חלוקת רוחב", דהיינו חלוקת היתרה הצבורה לשני חלקים.

ההצעה האמורה נובעת, בין השאר, בשל הנימוקים הבאים:

א. בשל טיבו של הסדר צבירה מוגדרת חלוקת היתרה הצבורה לשני חשבונות לא תגדיל את המחויבות הכוללת של קופת הגמל ולא תדרוש חישוב אקטוארי מורכב.

ב. הפתרונות המתמחסיים לקופה כ"צינור" בלבד להעברת אחוז מסוים מגובה קצבת הזקנה לבן הזוג לשעבר, לא יממשו את המחויבות של המשפט הישראלי לשיתוף. כך למשל, סכום היתרה הצבורה מושפע ממסלול הביטוח שבחר העמית וכן בעת פרישה מבחירת שיעור קצבת השאיר המיועד לשאיריו. אין ספק כי קיים ניגוד אינטרסים בין העמית לבין בן הזוג לשעבר בבחירות האמורות. העמית עשוי לבחור בחירות אשר משמעותן הפחתת גובה קצבת הפרישה לטובת הגדלת הכיסויים הביטוחיים.

מוצע לקבוע כי החלוקה תתבצע לפי השיעור מהיתרה הצבורה שנקבע בפסק הדין נכון למועד הפירוד

ועליו תיווסף או תופחת, לפי העניין, התשואה שהשיגה הקופה בשל התקופה שבין מועד הפירוד לבין מועד החלוקה, בניכוי דמי הניהול שגבתה הקופה בשל אותם כספים. מאחר שניתן לראות את חלוקת הכספים כמשיכת כספים (לרבות לעניין תשלום מס שיש לשלם על משיכת כספים), מוצע לקבוע כי לא יראו בחלוקת הכספים כמשיכה מחשבונו של העמית, אלא פיצול שיחולו עליו הכללים האמורים בחוק המוצע. עם זאת, מסכום שמחולק בקופת גמל לקצבה ינוכה מס כפי שיפורט להלן.

מאחר שאין הצדקה לחייב את קופת גמל, אשר כוללת כיסויים ביטוחיים, לבטח את בן הזוג לשעבר של העמית באופן אוטומטי, מוצע כי ברירת המחדל היא שבן הזוג יהיה במעמד של עמית לא פעיל. ואולם, קופת הגמל רשאית כמובן, בכפוף להוראות הדין, תקנון קופת הגמל או תכנית הביטוח, ולכללי הצטרפות למבטח, לאפשר לבן הזוג לשעבר להפוך למעמד של עמית פעיל.

בנוסף, מוצע לקבוע כי מאחר שהכיסויים הביטוחיים נקבעים, בין השאר, בהתאם למועד הצטרפות עמית לקופה, מוצע לקבוע כי לעניין מועד ההצטרפות לקופת גמל לקצבה, יראו את מועד פתיחת החשבון החדש. מאחר שבהתאם לתיקון מס' 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, החל משנת 2008 לא ניתן להפקיד כספים חדשים לקופת גמל לתגמולים או לקופת גמל אישית לפיצויים, ועל מנת לשמר את מעמדם של כספים שהופקדו לקופות האמורות, מוצע לראות את מועד פתיחת החשבון של בן הזוג לשעבר כמועד שבו נפתח חשבונו של העמית.

כמו-כן, במקרים שבהם העמית כבר יצא לקצבת פרישה לפני שנרשם פסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני בקופה, כך שכבר לא נותרה יתרה צבורה הרשומה על שמו של העמית ועל כן לא ניתן לבצע "חלוקת רוחב" (להלן – **גימלאי בהסדר צבירה מוגדרת**), מוצע לקבוע כי קצבת הפרישה תחולק ב"חלוקת אורך" בהתאם להסדרים המוצעים בהסדרי צבירת זכויות.

לסעיפים 6 ו-7

במקרים שבהם קיימות זכויות של צדדים שלישיים מוצע לקבוע כי ההסדר האמור בסעיף 5 לא יבוצע לגבי כספים אשר הוטל עליהם עיקול או שיעבוד כדין. במקרה כזה מוצע לייחס את העיקול או השעבוד באופן יחסי בין חלקו של העמית לבין חלקו של בן הזוג לשעבר, אלא אם כן נקבע בצו של הערכאה הראשונה כי יש לייחס את סכום העיקול או השעבוד בין שני החלקים באופן אחר.

עוד מוצע לא להחיל את ההסדר האמור בסעיף 5 במקרה שבו קיימת בחשבונו של העמית יתרת חוב בשל הלוואה שהוא לקח מהקופה וסכום הלוואה לאחר העברת אותם כספים עולה על השיעור המירבי שעמית רשאי לקחת הלוואה מהקופה.

לסעיפים 8(א)(1) ו-4, 9, 17(10) (סעיף 58(א1)(1) ו-2) לחוק הגימלאות המוצע) ו-18(10) (סעיף 62(ב)(1) ו-2(א) ו-ב) לחוק שירות הקבע המוצע)

הבעיה המיידית במימוש השיתוף הזוגי על הסדרי החיסכון הפנסיוני קשורה בחוקים האוסרים על

עבירות החיסכון הפנסיוני. כך למשל, סעיף 62 לחוק שירות הקבע כולל הוראה האוסרת על העברה, שעבוד או עיקול של זכויות לקצבה לפי חוק שירות הקבע. בדומה נקבע בסעיף 25(א) לחוק קופות גמל בדבר איסור העברת זכויות עמית בקופת גמל. הסדרים אלה אינם מתיישבים עם פסקי דין בענייני משפחה המורים על חלוקת החיסכון הפנסיוני. משום כך, בעוד שפסקי דין העוסקים בשיתוף בנכסים אחרים כגון מניות בחברה, נדל"ן וחשבונות בנקים ממומשים באופן שגרתי, פסקי הדין העוסקים בחלוקת החיסכון הפנסיוני אינם מיושמים על ידי חלק מהגופים המשלמים. האמור יוצר מצוקה קשה אצל בני זוג לשעבר של מקבלי קצבה הנאלצים שנים לאחר הגירושין לחדש את הקשר עם בני זוגם כדי לגבות מהם על בסיס חודשי את חלקן בקצבה. במקרה של אי שיתוף פעולה מצד בני הזוג לשעבר נאלצים בני הזוג לפנות להוצאה לפועל ללא שתהיה להן כל טענה משפטית כלפי הגוף המשלם.

לנוכח האמור לעיל, מוצע לבטל את מגבלות העבירות לגבי העברת חלק מהקצבה בהסדר צבירת זכויות ולאפשר לבן הזוג לשעבר לדרוש את חלקו בקצבה, כך שיועבר אליו במישרין מן הגוף המשלם, וזאת באמצעות שיטת ה"צינור". בהקשר זה יובהר כי בשיטה זו מיסוי מלוא הקצבה יהיה לפי נתוניו של החוסך.

מוצע לבטל את המגבלה האמורה גם לגבי חלוקת קצבה בהסדר צבירה מוגדרת במקרה שבו פסק הדין לחלוקת החיסכון הפנסיוני מיושם לאחר שהחוסך הפך להיות גימלאי בקופת הגמל לקצבה.

בדומה להסדר צבירה מוגדרת מוצע לקבוע כי העברת חלק מהקצבה כאמור ייעשה רק בשל החודש שחל לאחר שחלפו ארבעים וחמישה ימים מהמועד שבו הודיע הגוף המשלם לגימלאי בדבר רישום פסק הדין, אלא אם התקבל צו של בית המשפט המונע העברה כאמור.

עוד מוצע לבטל את מגבלת העבירות גם לגבי חלוקת סכום חד-פעמי בקופת ביטוח קלאסית וכי העברה כאמור תחול רק לאחר שחלפו 45 ימים מהמועד שבו הודיע הגוף המשלם לעמית בדבר רישום פסק הדין.

יצוין כי הסדרי פנסיה תקציבית כוללים תשלומים של סכומים חד-פעמים בעת פרישה (כגון: מענק פרישה ומענק שנים עודפות). בנוסף ישנם גם תשלומים של סכומים חד-פעמים בעת פרישה בקרנות הפנסיה הוותיקות (כגון: מענק שנים עודפות והחזר דמי גמולים). מאחר שמדובר בתשלומים חד-פעמיים, שניתן להסדיר את חלוקתם בין בני הזוג, ומאחר שעשויות להתעורר שאלות לגבי השיתוף בהם, הוראות ההעברה לא יחולו לגביהם.

לסעיפים 8(א)(2) ו-3(3) 17(10) (סעיף 58(א)1(3) ו-4) לחוק הגימלאות המוצע) ו-18(10) (סעיף 62(ב)1) ו-2(2)(ג) לחוק שירות הקבע המוצע)

בעקבות הפסיקה והחוק, שעיצבו את דיני השיתוף הזוגי בישראל, מוצע לקבוע כי השיתוף יחול רק על רכיב בחיסכון הפנסיוני שהוא תוצר במישרין או בעקיפין של עבודתו של החוסך בתקופת החיים המשותפים. ברגיל, קביעת הרכיבים המשותפים בפנסיה נעשית על ידי בית המשפט בהתאם לדיני השיתוף הזוגי. עם זאת, בדרך כלל פסק דין של בית המשפט הדין בחיסכון הפנסיוני של חוסך פעיל אינו מתייחס

למעמדה של קצבת נכות שנוצרה לאחר הגירושין או למעמדם של כספי קצבה המתקבלים עקב פרישה מוקדמת. מוצע לצמצם את אי הוודאות הקיימת כיום בהיבטים הללו באמצעות עיצוב קריטריונים ועקרונות פעולה לסוג מקרים זה באופן הבא:

א. **קצבת נכות** - במקרים מסוימים עובד בהסדר פנסיה תקציבית זכאי בשל אי כושר עבודה לקבל קצבת נכות (המכונה בחלק מההסדרים קצבת פרישה בשל מצב בריאות לקוי). כך גם, לגבי עמית בקרן פנסיה ותיקה. קצבת הנכות מהווה חלק מן המרכיב הביטוחי של תכנית הפנסיה ומשום כך יש לראות בה כתחליף לשכר שהיה מרוויח העובד אלמלא הפגיעה שגרמה לאבדן כושר עבודה. לכן, כשם שבן הזוג לשעבר אינו מתחלק בשכר עבודתו של מי שהוא נפרד ממנו, דומה כי אין זה ראוי להעניק לו את הזכות לחלוק בקצבת הנכות, היות והיא מהווה באופן מהותי תחליף לשכרו של החוסך. עם זאת, בהסדר פנסיה תקציבית במקרה של יציאה מוקדמת לפנסיה בשל מצב בריאות לקוי, יש להבחין בין תקופת העבודה שבה הקצבה מהווה תחליף לשכר לבין התקופה שבה העובד היה אמור לצאת לגמלאות. בתקופה שלאחר היציאה לגמלאות קצבת הנכות מהווה חלק מקצבת פרישה ועל כן בן הזוג לשעבר זכאי לחלקו היחסי בה. לפיכך, מוצע לקבוע כי עד למועד שבו יגיע החוסך לגיל פרישת חובה תשולם קצבת הנכות במלואה לחוסך בלבד, אולם לאחר גיל פרישה היא תחשב כקצבת פרישה ותחולק בהתאם לכללים הרגילים. עוד מוצע לגבי הסדר פנסיה תקציבית כי ניתן לקבוע בפסק הדין לחלוקת החיסכון הפנסיוני גיל מוקדם יותר שבו תחולק הקצבה האמורה, ובלבד שבאותו גיל היה העובד מקבל קצבה באופן מיידי אילו היה יוצא לקצבה לפי הסדר הפנסיה.

ב. **פרישה מוקדמת בקרן פנסיה ותיקה** – ככלל, קיימים הסדרי פרישה מוקדמת בקרנות הוותיקות אשר ממומנים על ידי המעביד באמצעות מימון שוטף (המכונה הסדר שלמות) או באמצעות תשלום סכום חד-פעמי לקרן לפי הוראות שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר (להלן – הממונה). בדומה לאמור לעניין תשלומי קצת נכות יש לראות בתשלומי הפנסיה המוקדמת כתחליף שכר לעובד ולא כקצבת פרישה. לכן, גם במקרה זה מוצע לקבוע כי פסק הדין העוסק בחלוקת קצבת הפרישה לא יחול עד למועד הפרישה, לפי החוק שחל עליו, ורק לכשיגיע לגיל זה יתחלקו הצדדים בקצבה.

לסעיף 8(ב), 17(10) (סעיף 58(א2) לחוק הגימלאות המוצע) ו-18(10) (סעיף 62(ג) לחוק שירות הקבע המוצע)

על מנת שחלק הקצבה אשר מועבר לבן הזוג לשעבר לא יהיה חשוף לעיקולים של נושיו של החוסך או שהחוסך יוכל לשעבדו או להעבירו לאחר, מוצע לקבוע איסור בדבר ביצוע כל אחת מהפעולות האמורות.

לסעיף 8(ג), 11(א1) ו-17(ב), 17(2),(3), (5) עד (7), 10(א) (סעיף 58(א3) עד (א5) לחוק הגימלאות המוצע), 18(3) עד (7) ו-10(10) (סעיף 62(ד) עד (ו) לחוק שירות הקבע המוצע)

במצב המשפטי הקיים בהסדרי חיסכון פנסיוני אשר כוללים תשלום קצבה במקרה של פטירת גימלאי, בן זוג לשעבר של אותו גימלאי אינו מוגדר כשאירים, ועל כן אינו זכאי לקצבת שאירים במקרה פטירה כאמור. לעומת זאת, בן זוג חדש של אותו גימלאי, לרבות בן זוג שחי עימו לאחר שמרבית הזכויות בקופה או בהסדר הפנסיה התקציבית או אפילו כולם כבר גמלו, מוגדר, ככלל, כשאיר, בכפוף לתנאים שנקבעו בהסדר הפנסיה, ומשום כך הוא יזכה לקצבת שאיר.

בעוד זכותם של בני זוג לשעבר למחצית קצבת הפרישה שנצברה במהלך הנישואין נשענת על רציונל קנייני או מעין קנייני, במישור היחסים בין בני הזוג, בשל תרומתם לעבודת החוסך אשר זיכתה אותו בקצבה, זכותם של שאירים לקצבה נשענת בעיקר על רציונאל סוציאלי וביטוחי. הרציונאל הסוציאלי אינו מבוסס על זכותו של השאיר בחיסכון הפנסיוני, אלא בדאגה הסוציאלית למי שהיה תלוי בגימלאי בעת פטירתו, כלומר, הילדים ובני הזוג בעת הפטירה. לכן, לא ניתן לראות בבן הזוג לשעבר, שאינו תלוי במי שהוא נפרד ממנו שאיר. בנוסף, הוספת בן הזוג לשעבר למקבלי קצבות השאירים מגדילה את בסיס החבות האקטוארית הקיים של הגופים המשלמים. לכן, יש משמעות תקציבית כשמדובר במדינה, והשתת עלות נוספת על כלל העמיתים והפנסיונרים ככל שמדובר בקרן ותיקה.

לעניין זה יצוין, כי בדיקות אקטואריות שהוצגו בפני הוועדה העלו כי חלוקת קצבת השאירים בין בן זוג לשעבר לבין בן זוג חדש ומתן חלק קצבת שאיר לבן הזוג לשעבר כשאין בן זוג חדש, משמעותם עלות אקטוארית שנאמדת במאות מיליוני ש"ח.

חרף הקשיים האמורים דומה כי הותרת המצב הקיים לפיו בן זוג לשעבר אינו זכאי לקצבת שאיר במקרה של פטירת הגימלאי הוא בעייתי מן הנימוקים הבאים:

א. תרומת בן הזוג לשעבר ליצירת הזכות - אכן, קצבת השאירים בקרנות הוותיקות או בהסדר פנסיה תקציבית בנויה על רציונאל סוציאלי וביטוחי, ועל אף שאין התאמה בין הפרשת החוסך (כשיש הפרשה - בהסדר פנסיה תקציבית, ככלל, אין הפרשה של החוסך, למעט השתתפות מזערית לפי חוק התכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004), התשס"ג-2003), לזכות השאירים בקצבה, אין להתעלם מכך שתכנית הפנסיה ניתנה לגימלאי כחלק מתנאי שכרו של עובד בתמורה לעבודתו, וכי המדובר בטובת הנאה משמעותית שעומדת לזכות החוסך. הרציונל המרכזי להסדרי השיתוף הזוגי במשפט הישראלי נשען על התפיסה כי בן הזוג לשעבר של החוסך תרם באמצעות המאמץ המשותף שלו למשפחה לעבודת החוסך. על כן, הוא צריך להיות שותף בכל טובת הנאה שמפיק החוסך מעבודתו. לכן, במצב שבו בן זוג לשעבר שהיה נשוי לחוסך בתקופת עבודתו ונפרד ממנו בעת שיצא לקצבה אי מתן קצבת שאיר שלה הוא תרם עומד בניגוד בסיסי לתפיסת השיתוף.

ב. גם מנקודת המבט הסוציאלית, אין סיבה להעדיף את צרכיו של בן הזוג הנוכחי של החוסך לעומת צרכיו של בן הזוג לשעבר. במקרים רבים בן הזוג לשעבר מבוגר יותר מבן הזוג הנוכחי של החוסך,

ונוצרה אצלו תלות כלכלית רבה יותר בחוסך מאשר בן הזוג הנוכחי. ללא ספק זהו המצב כאשר מדובר בנישואין ראשוניים ממושכים שבו בן הזוג לשעבר לא עבד מחוץ לבית ולשם כך לעתים ויתר על יצירת מקור הכנסה לעצמו, משום שהסתמך על תרומתו למי שהיה בן זוגו. יתירה מזו, בן הזוג הנוכחי ידע בעת שהקים תא משפחתי חדש עם החוסך על התלות הכלכלית של בן הזוג לשעבר בחוסך. לכן הוא יכול היה לתכנן את צעדיו מראש לשעה שיקבל את קצבת השאירים, בפרט שבדרך כלל הוא צעיר לימים לעומת בן הזוג לשעבר.

לנוכח כל האמור לעיל, מוצע לקבוע כי בני זוג לשעבר הזכאים לקצבת פרישה בחיי החוסך, יתווספו לרשימת השאירים. אולם, זאת בכפוף לחלוקה של קצבת השאירים, באופן הבא: יחושב סכום קצבת שאיר שהיה משולם לבן זוג בעת פטירת החוסך, אלמלא הפירוד. לאחר מכן ייקבע חלקו של בן הזוג לשעבר בקצבת השאיר כפונקציה של חלקו בקצבת הפרישה. ככל שקיים בן הזוג חדש הוא יקבל את יתרת קצבת השאיר הפוטנציאלית.

משמעות הדבר כפי שניתן לראות מחוות הדעת האקטואריות שהוצגו בפני הוועדה, היא הגדלת החבות האקטוארית בעיקר כאשר לא קיים בן זוג בעת הגירושין, כך שהוספת הגרוש לרשימת השאירים מוסיפה חבות שלא הייתה מלכתחילה.

אשר על כן, מוצע כי במקרה של גירושין, תופחת קצבת הפרישה בשיעור שיממן את הוספת בן הזוג לשעבר כזכאי לקצבת שאיר. הפחתת הקצבה תחולק באופן שווה בין שני בני הזוג. המקדמים האמורים ייקבעו לפי מינו של החוסך, ויפורטו בתוספת לחוק, זאת בדומה למקדמים אקטוארים אחרים אשר משמשים לחישובים אקטוארים, של הסדרי פנסיה תקציבית ושל קרנות הפנסיה.

עוד מוצע לקבוע כי שר האוצר רשאי לשנות את השיעורים האמורים לפי חישוב אקטוארי שיבטיח כי הוספת כלל בני הזוג לשעבר כזכאים לקצבת שאיר לא תיצור הגדלת התחייבויות אקטואריות של הגופים המשלמים.

עם זאת, מוצע לאפשר קביעה בפסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני לפיה לא תחול הוספת בן הזוג לשעבר כשאיר ובהתאם גם לא תופחת קצבת הפרישה המשולמת לבני הזוג. בנוסף, במטרה למנוע הפחתת קצבה, מוצע להגביל את המועד שבו ניתן לבצע רישום כאמור אם יצא העובד לקצבה. בהתאם לכך, מוצע לקבוע כי האמור לא יחול אם פסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני הוגש לרישום לאחר שנתיים מהמועד שבו ניתן או לאחר החודש שקדם לחודש שבו הפך החוסך לגימלאי, לפי המועד המאוחר מביניהם.

קצבת שאירי עמית או עובד

בשונה מקצבת שאיר פנסיונר הניתנת בשל זכויות שנצברו בעבר, קצבת שאיר בשל חוסך מהווה למעשה מנגנון ביטוחי מתחדש התלוי בהמשך השוטף של ביטוח החוסך. בנוסף, קצבת שאיר בשל חוסך היא מנגנון ביטוחי סוציאלי מובהק שנועד להגן על שאיריו של החוסך ולספק להם תחליף משכורת במקרה של פטירה. לכן, קצבה זו "שייכת" רק לבן זוגו בעת המוות ולא לבן הזוג לשעבר. עם זאת, כאשר החוסך צבר

בזמן הפרידה זכויות פרישה הרי שזכויות אלה הם בעלות אופי קנייני ביחסים בין בני הזוג, וזאת הגם שהחוסך כבר לא יהיה זכאי לכל קצבת פרישה, ומשום כך לבן זוגו לשעבר חלק בהם למרות שהם נפרדו.

על רקע זאת, מוצע הסדר מורכב לפיו עד למועד שבו היה מגיע החוסך לגיל הפרישה תינתן קצבת שאיר לשאיריו של החוסך כפי שהדבר נוהג כיום. לעומת זאת, במועד שבו היה מגיע החוסך לגיל פרישה חובה (שהוא גם גיל הזכאות לקבלת קצבה מקרן פנסיה ותיקה שבהסדר), אילמלא נפטר, תחולק קצבת השאיר בין בן הזוג הנוכחי לבין בן הזוג לשעבר, במתכונת המזכירה את המנגנון שנקבע לגבי קצבת שאיר של פנסיונר. בשל מורכבותו של ההסדר והפגיעה בבן הזוג לשעבר של העמית הגלומה בו, מוצע להגביל הסדר זה לבני זוג שתקופת החיים המשותפת, שחלה בתקופת עבודה שחל עליה הסדר בפנסיה תקציבית או בתקופת הביטוח בקרן ותיקה, עולה על 120 חודשים.

לסעיפים 10, 17(4) ו-18(2)

במקרים מסוימים ביטול מגבלות העבירות בהסדר צבירת זכויות כמוצע אינו מספיק, שכן בתקופת הביניים זכויות של החיסכון הפנסיוני רשומות על שם החוסך, והוא עשוי לבצע פעולות חד צדדיות גם בחלק של בן זוגו לשעבר. לפיכך, מוצע מנגנון לניהול משותף של החיסכון הפנסיוני עד למועד תחילת קבלת הקצבה. ניהול משותף זה כולל דרישה להסכמה מצד בן הזוג לשעבר לגבי פעולות שונות בהתאם לסוג החיסכון הפנסיוני.

מאחר שהמנגנון האמור מגביל את זכויותיו של החוסך לבצע בחירות לגבי החיסכון הפנסיוני שלו, ועל מנת למנוע התדיינות מיותרת מול הגוף המשלם בעניין זה, מוצע לקבוע כי המגבלות האמורות תחולנה רק במקרה שבו נקבע בפסק הדין לחלוקת החיסכון הפנסיוני כי מתקיימת תקופה משותפת שחלה בתקופת החיסכון הפנסיוני שהיא 120 חודשים או יותר, ובן הזוג לשעבר לא ויתר על דרישת הסכמתו (להלן – **התנאים להסכמה**).

כך לגבי קרן ותיקה מוצע לקבוע כי ההסכמה תינתן במקרה שבו העמית ביקש למשוך כספים שלא בדרך של קצבה. משיכה כאמור משמעותה איבוד הזכות לקבל קצבה מהקרן. עוד מוצע לקבוע כי במקרה שבו ביקש עמית לדחות את יציאתו לקצבה לאחר שהגיע לגיל הזכאות לקבלת קצבה תידרש הסכמת בן זוגו לכך.

לגבי קופת ביטוח קלאסית מוצע לקבוע כי הסכמתו של בן הזוג לשעבר תידרש אם ביקש העמית למשוך כספים בניגוד להוראות לפי סעיף 23 לחוק קופות גמל. משיכה כאמור מכונה משיכה שלא כדין ומשמעותה תשלום של 35% מס. בנוסף, תידרש הסכמתו של בן הזוג לשעבר במקרה שבו ביקש העמית להעביר כספים לקופת גמל אחרת.

לגבי הסדר פנסיה תקציבית, ומאחר שתכליתו של ההסדר תשלום קצבה לעובד, מוצע לקבוע כי במקרה שבו העובד יכול לבחור בתשלום סכום חד-פעמי במקום מלוא זכותו לקצבה, תידרש הסכמתו של בן הזוג לבחירה האמורה.

עוד מוצע לקבוע כי אם ביקש עמית בקרן ותיקה לדחות יציאתו לקצבה לאחר שצבר את השיעור המירבי לפי תקנון הקרן, ועל כן לא אמורה להיות סיבה לדחייה האמורה, תידרש הסכמתו של בן הזוג לשעבר לדחייה כאמור גם אם לא מתקיימים התנאים הנדרשים להסכמתו של בן הזוג.

בנוסף, לגבי קופת גמל לתגמולים או קופת גמל אישית לפיצויים, שהיא קופת ביטוח קלאסית, אשר כוללת אפשרות להמיר את הכספים הצבורים בה לקצבה, ולגבי החלק המותר במשיכה כסכום חד-פעמי בקופת גמל לקצבה, שהיא קופת ביטוח קלאסית, יהיה רשאי בן הזוג לשעבר להמיר את החלק המגיע לו לקצבה, או למשוך את חלקו בדרך של קצבה, רק אם ביקש העמית לעשות כן וחישוב הקצבה ייעשה בהתאם לתנאים שבהם מחושב חלק הקצבה המשולם במישרין לעמית.

לסעיף 11(א)(2) ו- (3)

נפטר גימלאי בהסדר צבירה מוגדרת, מוצע לקבוע כי אם קצבתו חושבה בהנחה שבן הזוג לשעבר יהיה זכאי לקצבת שאיר בשל מותו של הגימלאי הוא יהיה זכאי לקבל את הקצבה האמורה.

בנוסף, ככל שמוטביו או יורשיו של גימלאי כאמור זכאים לקבל מהקופה תשלומים חודשיים לתקופה קצובה או סכום חד-פעמי, יהיה בן הזוג לשעבר מוטב הזכאי לקבל מחצית מהשיעור המשותף מתוך הסכומים האמורים.

מוצע כי ההסדר האמור יחול גם לגבי תשלומים מתוך מרכיב החיסכון בקופת ביטוח קלאסית במקרה של פטירת עמית.

לסעיפים 12, 17(12)(ב) ו- 18(12)(א)

לגבי בקשה להיוון חלק מהקצבה שמועבר לבן זוג לשעבר מוצע לקבוע כי היוון כאמור ייעשה אם ניתנה לכך הסכמתו של בן הזוג לשעבר, וההיוון ייעשה בשיעור ולתקופה שביקש העמית, והכול בהתאם להסדר הפנסיה. מתן אפשרות לשיעורי היוון או תקופות שונות לשני בני הזוג עשויה ליצור קשיים. כך למשל, בחישובם של גימלאות כפל או ניכוי קופה ציבורית.

לסעיפים 14, 17(12)(א) (סעיף 109(א)(8) לחוק הגימלאות המוצע) ו- 18(12)(ב) (סעיף 69(8) לחוק שירות קבע המוצע)

במטרה לאפשר לבן הזוג לשעבר שמועברת לו קצבה מקופת גמל לקצבה או ממעביד בפנסיה תקציבית לקבל מידע בדבר התשלומים שמועברים אליו מאותו הגוף והיחס בינם לבין מלוא הקצבה שמשולמת לגימלאי, מוצע להסמיק את שר האוצר (ולגבי חוק שירות הקבע את שר הביטחון) לקבוע דוחות תקופתיים ודוחות נוספים שבהם ייכללו פרטים שיקבע השר, וכן אופן שליחת הדוחות, המועדים לשליחתם ותקופות הדיווח.

לסעיף 15

מוצע לקבוע כי שר האוצר יהיה ממונה על ביצוע החוק וכי הוא יהיה רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.

לסעיף 16

מאחר שבמסגרת הוראות החוק נקבעו תנאים לחלוקת החיסכון הפנסיוני בין בני זוג, וביניהם: הגבלה בדבר שיעור החלוקה, המועדים שבהן תתחיל להתבצע חלוקת קצבת פרישה וכדומה, מוצע לקבוע כי בני זוג אשר מעוניינים בהסדרים שונים, יהיו רשאים לעשות כן באמצעות הסדר אשר הוראות החוק לא יחול עליו. הסדר כאמור ייאכף במנגנוני ההוצאה לפועל הרגילים בהתאם למצב הקיים כיום.

בנוסף, מאחר שהמוצע בהוראות החוק אינו כולל התייחסות לכל התשלומים בשל פרישה מעבודה (בין אם התשלומים מוסדרים בהסדר הפנסיה ובין אם לאו), מובהר כי אין באמור בו כדי לגרוע מהאמור בכל דין לעניין חלוקת זכויות בין בני זוג בשל תשלומים כאמור.

לסעיפים 17(8) ו-18(8)

סעיף 38 לחוק הגימלאות קובע כי דין אישה שנפרדה פרידה של קבע מבעלה כדין גרושה לעניין החוק האמור. עם זאת, נקבע בסעיף האמור כי אם העובד נתחייב בתשלום מזונותיה של אישה כאמור על פי פסק דין או הסכם בכתב יראו אותה כאילו לא נתגרשה, ואם תגיע לה קצבה היא לא תעלה על סך המזונות שהאדם היה חייב בהם ערב פטירתו. עוד נקבע כי אם היה לממונה על תשלום הגימלאות יסוד להניח כי החיוב במזונות או השינוי בשיעורים נקבעו למראית עין, על התובעת גמלה לפי סעיף זה הראיה, כי החיוב או השינוי הוא כן. סעיף 30 לחוק שירות הקבע קובע הסדר דומה באשר לפרידה של קבע מחייל.

הסדרים אלה אינם קוהרנטיים והם מעוררים סדרה של בעיות מנקודת המבט של דיני המשפחה:

קיימת עמימות פרשנית באשר לטבעם של המזונות שמקנה הזכות לקצבת השאירים. על פי גישה אחת, יש לצמצם את המונח מזונות רק למזונות המוכרים על פי דין. לפי גישה זו, יש לצמצם את המונח מזונות רק למזונות לבת זוג פרודה. על פי גישה אחרת, כאשר בני הזוג לשעבר הסכימו בעת הפרידה על תשלום סכום עיתי שנהג ביניהם בתקופת הזוגיות, הדבר ייחשב למזונות ויקנה לבן הזוג לשעבר זכות לקצבת שאירים. נוסח החוקים העוסקים בעניינים הללו אינו אחיד וכך גם העמדות של הרשויות השיפוטיות והמנהליות האמונות על מימושן. עמימות זו אינה ראויה והיא בעייתית במיוחד כאשר נלקח בחשבון פער הזמן שבין מועד הפרידה שבו נערך ההסכם שבא למבטיח את הפנסיה לבין הדרישה למימושו לאחר מות מי שבן הזוג נפרד ממנו.

מעבר לעמימות הקיימת כבר כיום, יש להניח כי בעתיד יהיו התדיינויות מרובות בהקשר לסוגים חדשים

של "מזונות" המתפתחים כיום בפסיקה, כגון: מזונות לידועים בציבור, מזונות אזרחים לגבי הנישואים בנישואין אזרחים ותשלומים עיתים לאחר גירושין כפיצוי על תרומה ליצירת "הון אנושי". מגמה זו עשויה להרחיב את מגוון המצבים שבהם בן זוג לשעבר יוכל לקבל תשלומי פנסיה גם במצב החוקי הנוהג היום.

יתרה מזו, התליית זכות בת הזוג לשעבר לפנסיה בזכותה למזונות תתמרץ בני זוג שנפרדו להעדיף הסדרי מזונות ממושכים על פני הסדרי רכוש שבהם הצד החלש מבחינה כלכלית, מקבל חלק גדול יותר ברכוש המשותף בתמורה לויתורו על התמיכה הכלכלית העתידית. עניין זה מנוגד למדיניות הפרידה הנקייה שדיני המשפחה תומכים בה. בנוסף, התלות במזונות מתמרצת בני זוג של עמיתים לסרב להיפרד דבר שמגביר את מצוקת הגירושין הקיימת כיום בישראל.

בנוסף, קיים גם חוסר בהירות באשר למונח "פרידה של קבע" וישנם הבדלים בנוסחים בין חוק הגימלאות לחוק שירות הקבע בעניין זה.

לנוכח כל האמור לעיל, מוצע לבטל את ההסדרים הקיימים כיום לגבי פרידה של קבע ולקבוע הסדר חלופי. לעניין זה מוצע לקבוע תנאים שיגדירו מצב של פרידה של קבע בהתאם לתנאים שנקבעו בחוק יחסי ממון, היינו: פרידה של 9 חודשים מתוך תקופה של שנה או בחלוף שנה מיום הגשת תביעות הדדיות בין בני הזוג. עוד מוצע לקבוע כי במקרה של פטירה ושנקבע בפסק דין לאיזון כי הפרוד של קבע היה זכאי להעברת חלק מקצבת הפרישה לפי הוראות חוק הגימלאות או חוק שירות הקבע, אלמלא נפטר העובד, החייל או הזכאי לקצבה, יחולו ההוראות לעניין קצבת שאירים לגבי אותו פרוד של קבע כפי שחלים על בן זוג לשעבר שנקבע לגביו פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני.

לסעיף 17(11) ו-18(11)

בסעיף 62 לחוק הגימלאות ובסעיף 65 לחוק שירות הקבע נקבע כי במקום שבו נשללה הגמלה, כולה או מקצתה, מזכאי לקצבה או שהופסק תשלומה, רשאי הממונה על תשלום הגימלאות להורות כי היא תשולם, כולה או מקצתה, למי שהאדם חייב בפרנסתם. מוצע לתקן את הסעיפים האמורים כך שניתן יהיה להורות על תשלום גם לגבי בן זוג לשעבר שמועבר לו חלק מהקצבה לפי הוראות סעיף 58 לחוק הגימלאות או סעיף 62 לחוק שירות הקבע, לפי העניין.

לסעיפים 17(12)(א) (סעיף 109(א)(7) לחוק הגימלאות המוצע) ו-18(12)(ב) (סעיף 69(7) לחוק שירות קבע המוצע)

לנוכח הוצאות הכרוכות ביישום הוראות החוק בכל הקשור לרישום פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני או פסק דין לאיזון, מוצע ליתן סמכות לשר האוצר (לעניין חוק הגימלאות) ולשר הביטחון בהסכמת שר האוצר (לעניין חוק שירות הקבע), לקבוע אגרות לרישום פסקי הדין האמורים ואופן תשלומם.

לסעיף 19

בפיצול רוחב של יתרה צבורה בהסדר צבירה מוגדרת ללא מיסוי היה מעניק הטבת מס לבני זוג מתגרשים, הן בשל הפקדות והן בעת מימוש הקצבה, כך שבני הזוג יוכלו ליהנות משיעורי המס המופחתים יחסית לתשלום המס על קצבה מלאה. דרך אחת למנוע הטבת מס כזו הייתה, לדרוש מהמתגרשים לערוך תיאום מס משותף בעת מימוש הקצבה. עם זאת, דרך כזו הייתה דורשת מהם המשך שיתוף פעולה ובכך מנוגדת לכל רעיון חלוקת הרוחב. על רקע זה מוצע לבצע פיצול רוחבי מלא המלווה בהסדר מיסוי ייחודי להסדרת הפיצול אשר יעמוד על שיעור של 10% מחלקו של בן הזוג לשעבר. חשוב לציין בהקשר זה, כי בני זוג שלא ירצו בתוצאות המס הללו יוכלו להתקשר בהסדר פרטי לחלוקת אורך, על הסדר מסוג זה לא יחולו הוראות החוק המוצע, אלא הדין הקיים.

עוד מוצע לקבוע כי יחיד ששילם את המס האמור לא יהא זכאי לנכות הוצאות שהוצאו בייצור ההכנסה האמורה ולא יהא זכאי לזיכוי, קיזוז או פטור מההכנסה או מהמס החל עליה.

לסעיף 20

מוצע לקבוע כי תחילתו של חוק זה תוך שישה חודשים מיום פרסומו (להלן – **מועד התחילה**), וזאת במטרה לאפשר לגופים המשלמים להיערך לביצועו.

בנוסף, מוצע לקבוע כי הוראות החוק בכל הקשור להסדר צבירה מוגדרת וכן הוראות החוק בכל הקשור להעברת חלק הקצבה בהסדר צבירת זכויות, יחולו גם לגבי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני שניתן לפני מועד התחילה (להלן – **פסק דין קיים**).

אשר להוראות בדבר קצבת שאירים לגבי פסק דין קיים, ומאחר שהן משליכות על זכויות של בן זוג חדש של החוסך, ככל שקיים, מוצע לקבוע כי הן יחולו גם לגבי פסק דין קיים, ובלבד שבית המשפט או בית הדין שפסק את פסק הדין קבע כי התמלאו הדרישות האמורות בסעיפי החוק לעניין זה והחוסך לא נפטר לפני מועד התחילה.

אשר לשינוי ההסדר הקיים באשר לפרודים של קבע מוצע כי הוא לא יחול לגבי מי שניתנה לו התחייבות לתשלום מזונות על פי פסק דין או על פי הסכם בכתב לפני מועד תחילתו של החוק. מובן כי אין באמור כדי לגרוע מההוראות שנקבעו לגבי הסדר שנקבע למראית עין, ככל שנקבע לשם כך.

ד. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

החוק המוצע כולל תיקונים עקיפים לחוקים הבאים: חוק הגימלאות, חוק שירות הקבע, ופקודת מס הכנסה. בנוסף, חלק מהוראות החוק המוצע גוברות על הוראות חקיקה קיימות, וביניהן למשל: הוראות חוק קופות גמל.

ה. השפעת החוק המוצע על התקן המינהלי ועל תקציב המדינה

כאמור החוק המוצע כולל, בין השאר, הכרה בבן זוג לשעבר של עובד, חייל או נושא משרה, שנפסק בפסק דין כי הקצבה המגיעה לו תחולק בינו לבין בן זוג, כשאיך במקרה של פטירה של עובד, חייל או נושא משרה, או במקרה של פטירה של זכאי לקבלת קצבה. בהכרה כאמור יש משום הגדלת ההתחייבויות האקטואריות של ממשלת ישראל לעובדיה המבוטחים בפנסיה תקציבית. סך ההתחייבויות האקטואריות כאמור נאמדה בסוף שנת 2008 בערך נוכחי של כ- 541 מיליארד ש"ח (כולל חיילים המשרתים בשירות קבע וכולל זכויות העתידות להיצבר בגין האוכלוסייה הקיימת). לפי חישובים אקטואריים שהוצגו לוועדה עתידות ההתחייבויות לגדול בלמעלה משני מיליארד ש"ח כתוצאה מיישום המלצות הוועדה. עם זאת, בהתאם לחוק המוצע מוצע כי העלות הנוספת תמומן באמצעות הפחתת קצבת הפרישה של עובד, חייל או נושא משרה שיש לגביו פסק דין כאמור.

בנוסף, ביישום הוראות חוק הגימלאות, חוק שירות הקבע והסדרי פנסיה תקציבית אחרים אשר ממונים מאוצר המדינה, כרוכות הוצאות תפעול. בהקשר זה מוצע בהצעת החוק ליתן לשר האוצר (לעניין חוק הגימלאות) ולשר הביטחון בהסכמת שר האוצר (לעניין חוק שירות הקבע) לקבוע אגרות לרישום פסקי הדין האמורים ואופן תשלומם.

ו. להלן נוסח החוק המוצע.

"בן זוג" – לרבות ידוע בציבור;

"בן זוג לשעבר" – בן זוגו של החוסך שנקבע בפסק דין לחלוקת רכוש כזכאי לחלוקת החיסכון הפנסיוני של החוסך;

"בן זוג שהוא שאיר" – בן זוג לשעבר שהיה זכאי לקבל מהגוף המשלם קצבה בשל פטירת החוסך, אילו החוסך נפטר ערב מועד הפירוד;

"גיל פרישת חובה" – כמשמעותו בחוק גיל פרישה;

"גיל זכאות לקבלת קצבה" – הגיל שבהגיעו אליו זכאי העמית לפי תקנון קרן הפנסיה לקצבת פרישה ללא הפחתת סכום הקצבה בשל פרישה באותו גיל;

"גימלאי" – מי שמשולמת לו קצבת פרישה;

"הגוף המשלם" – החברה המנהלת, מבטח או מעביד בפנסיה תקציבית, לפי העניין;

"החברה המנהלת", "הממונה", "מבטח", "מרכיב הפיצויים", "עמית", "קופת ביטוח", "קופת גמל אישית לפיצויים", "קופת גמל לקצבה", "קופת גמל לתגמולים", "קופת גמל מסלולית", "קופת גמל משלמת לקצבה", "קופת גמל לא משלמת לקצבה" ו-"קרן ותיקה" – כהגדרתם בסעיף 1 לחוק קופות גמל;

"הסדר פנסיה" – תקנון קופת גמל לקצבה, תכנית ביטוח או הסדר פנסיה תקציבית, לפי העניין;

"הסדר פנסיה תקציבית" - הסדר לפי דין או הסכם, לפיו ישולמו תשלומים בשל פרישה לעובד, לנושא משרה, או לשאירו של אחד מהם, מדי חודש באופן רציף, מאוצר המדינה או מקופת מעבידו, במשך כל ימי חייו, למעט תשלומים כאמור לפי כל אחד מאלה:

(1) חוק הגימלאות;

(2) חוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גימלאות)[נוסח משולב],

התשמ"ה-1985¹;

¹ ס"ח התשמ"ה, עמ' 142.

(3) פנסיה תקציבית הסכמית ;

"הסדר צבירת זכויות" – אחד מאלה :

(1) הסדר פנסיה תקציבית ;

(2) קרן ותיקה ;

(3) קופת ביטוח קלאסית ;

"הסדר צבירה מוגדרת" – אחד מהמפורטים להלן שאינו האמור בפסקאות (2)

ו-(3) להגדרה "הסדר צבירת זכויות" :

(1) קופת גמל לקצבה ;

(2) קופת גמל לתגמולים ;

(3) קופת גמל אישית לפיצויים ;

"השיעור המשותף" - היחס שבין התקופה המשותפת לבין תקופת הצבירה ;

"השר" - שר האוצר ;

"חוסך" - עובד בפנסיה תקציבית, עמית או גימלאי, לפי העניין ;

"חוק גיל פרישה" – חוק גיל פרישה, התשס"ד-2004² ;

"חוק הגימלאות" - חוק שירות המדינה (גימלאות)[נוסח משולב],

התש"ל-1970³ ;

"חוק הפיקוח על הביטוח" – חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח),

התשמ"א-1981⁴ ;

"חוק יחסי ממון" – חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג-1973⁵ ;

"חוק קופות גמל" – חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל),

התשס"ה-2005⁶ ;

"חיסכון פנסיוני" – הסדר צבירת זכויות או הסדר צבירה מוגדרת ;

"חלקו של בן הזוג לשעבר" – הסכום שמחושב לפי סעיף 5(ב) ;

"חלקו של העמית" – ההפרש שבין היתרה הצבורה במועד ההעברה לחשבוננו

של בן הזוג לשעבר לפי סעיף 5(ב) לבין חלקו של בן הזוג לשעבר ;

² ס"ח התשס"ד, עמ' 46.

³ ס"ח התש"ל, עמ' 65.

⁴ ס"ח התשמ"א, עמ' 208.

⁵ ס"ח התשל"ג, עמ' 267.

⁶ ס"ח התשס"ה, עמ' 889.

"יתרה צבורה" במועד מסוים – הכספים שנצברו לזכותו של העמית בחשבונו בהסדר צבירה מוגדרת עד מועד חישוב רווחי הקופה שקדם למועד האמור ;

"כיסוי ביטוחי לסיכוני מוות" – זכאות לקבלת קצבה או תגמולי ביטוח שלא בדרך של קצבה מקופת הגמל, בשל פטירת העמית, בהתאם לתקנון קופת הגמל ;

"כיסוי ביטוחי לסיכוני נכות" – זכאות לקבלת קצבת נכות בהתאם לתקנון הקופה ;

"מוטב" – כהגדרתו בסעיף 1 לחוק קופות גמל ;

"מועד הפירוד" – המועד שבו חל הפירוד בין החוסך לבין בן זוגו לשעבר כפי שנקבע בפסק הדין לחלוקת רכוש ;

"עובד בפנסיה תקציבית" – עובד או נושא משרה, שהסדר הפנסיה שחל עליו הוא הסדר פנסיה תקציבית ;

"עובד בפנסיה תקציבית הסכמית" – עובד שהסדר הפנסיה שחל עליו הוא פנסיה תקציבית הסכמית ;

"ערכאה ראשונה" – הערכאה הראשונה שדנה בחלוקת החיסכון הפנסיוני בין החוסך לבין בן זוגו לשעבר ;

"פירוד" – אחד מאלה :

(1) התרת נישואין, כהגדרתה בסעיף 2(ד) בחוק יחסי ממון ;

(2) הסדר איזון משאבים שהתקיימו בו התנאים הקבועים בסעיף 5א לחוק יחסי ממון ;

(3) הסדר שאינו לפי פסקה (2) לחלוקת רכוש בין בני זוג בשל פרידה ;

"פנסיה תקציבית הסכמית" – הסכם המחיל את הוראות חוק הגימלאות ;

"פסק דין לחלוקת רכוש" – פסק דין שנקבעה בו, בין השאר, חלוקה של חיסכון פנסיוני בין חוסך לבין בן זוג לשעבר ;

"קופת ביטוח קלאסית" – קופת ביטוח שאושרה לשיווק עד יום י' בטבת התשס"ד (31 בדצמבר 2003) ושמרכיב החיסכון בה אינו נפרד ממרכיב הכיסוי הביטוחי ;

"קצבה" – תשלומים המשולמים מדי חודש באופן רציף מאוצר המדינה או מגוף משלם, לפי הסדר הפנסיה, לחוסך או לשאירו, במשך כל ימי חייו ;

"קצבת פרישה" – אחד מאלה :

(1) תשלומים בשל פרישה המשולמים מדי חודש באופן רציף, מאוצר המדינה או מקופת מעבידו של עובד, לפי הסדר הפנסיה, לעובד בפנסיה תקציבית או לעובד בפנסיה תקציבית הסכמית, במשך כל ימי חייו;

(2) תשלומים המשולמים מדי חודש באופן רציף מקופת גמל לקצבה, לפי תקנון הקופה או תכנית הביטוח, לעמית, במשך כל ימי חייו, החל בהגיעו לגיל המזכה בכך או בגיל מאוחר יותר, ובכלל זה: תשלומים ששולמו מחמת פרישתו של עמית בשל גילו אף בטרם הגיע לגיל זכאות לקבלת קצבה בהפחתת התשלומים האמורים בשל הפרישה המוקדמת כאמור בהתאם לתקנון הקופה;

"תכנית ביטוח" - כמשמעותה בחוק הפיקוח על הביטוח;

"תקופת הצבירה" – סך התקופה שבשלה שולמו תשלומים לקופת הגמל בעד עמית או תקופת העבודה או תקופת הכהונה, שחל לגביה הסדר פנסיה תקציבית, לפי העניין;

"תקופה משותפת" – התקופה שנקבעה בפסק הדין לחלוקת רכוש שבשלה מחולק החיסכון הפנסיוני ואשר חלה בתקופת הצבירה.

- | | | |
|--|----|----------------------------|
| מטרתו של חוק זה לקבוע הוראות שיחולו על גוף משלם לחלוקת חיסכון פנסיוני שנקבעה בפסק דין לחלוקת רכוש. | 2. | מטרה |
| הוראות חוק זה יחולו לגבי פסק דין לחלוקת רכוש שהתקיים בו המפורט להלן, לפי העניין: | 3. | תנאים לפסק דין לחלוקת רכוש |

(1) לגבי הסדר צבירת זכויות ולגבי גימלאי בהסדר צבירה מוגדרת –

(א) בקופת גמל שאינה קופה כאמור בפסקה (ב), בהסדר פנסיה תקציבית ובפנסיה תקציבית הסכמית - נקבע בו כי קצבת הפרישה תחולק בין החוסך לבין בן הזוג לשעבר באופן שלבן הזוג לשעבר יועבר שיעור קבוע ממלוא הקצבה שהייתה משולמת לחוסך אילולא ההעברה האמורה; השיעור האמור לא יעלה על מחצית השיעור המשותף;

(ב) בקופת גמל לתגמולים או בקופת גמל אישית לפיצויים - נקבע בו כי הסכום החד-פעמי שיועבר לבן הזוג לשעבר לא יעלה על מחצית השיעור המשותף ממלוא הסכום החד-פעמי שהיה משולם לחוסך אילולא ההעברה האמורה; ואולם אם הקופה האמורה כוללת אפשרות להמיר כספים לקצבה יחול האמור בפסקה (א) על חלוקת קצבה בין החוסך לבין בן הזוג לשעבר;

(2) לגבי הסדר צבירה מוגדרת למי שאינו גימלאי - נקבע בו כי חלק היתרה הצבורה שיועבר לזכותו של בן הזוג לשעבר לא יעלה על מחצית מהיתרה הצבורה.

4. רישום פסק דין לחלוקת רכוש (א) בן זוג לשעבר רשאי להגיש לגוף משלם בקשה לרישום פסק דין לחלוקת רכוש, לפי טופס שהשר קבע.

(ב) הגוף המשלם ירשום את פסק הדין לחלוקת רכוש שמתקיים בו האמור בסעיף 2 והרישום יכלול, בין השאר, את אורכה של התקופה המשותפת ואת כל אלה -

(1) לגבי הסדר צבירת זכויות -

(א) בקופה שאינה מהקופות המנויות בפסקה (ב), חלק מהקצבה שיועבר לבן הזוג לשעבר לפי סעיף 8, ואם נקבע בפסק הדין כי נדרשת הסכמתו של בן הזוג לשעבר בהתקיים האמור בסעיף 10(א), (ב) או (ג)2;

(ב) בקופת גמל לתגמולים או בקופת גמל אישית לפיצויים, חלק מהסכום החד-פעמי שיועבר לבן הזוג לשעבר לפי סעיף 9, ואם נקבע בפסק הדין כי נדרשת הסכמתו של בן הזוג לשעבר בהתקיים האמור בסעיף 10(ג)1;

(2) לגבי הסדר צבירה מוגדרת -

(א) לגבי מי שאינו גימלאי - חלק מהיתרה הצבורה שיועבר לחשבונו של בן הזוג לשעבר לפי סעיף 5;

(ב) לגבי גימלאי - חלק מהקצבה שיועבר לבן הזוג לשעבר לפי סעיף 8.

(ג) במועד הרישום לפי סעיף קטן (ב) בהסדר צבירה מוגדרת ירשום הגוף המשלם הערת אזהרה לטובתו של בן הזוג לשעבר על מלוא הסכום, לרבות מרכיב הפיצויים, שהיה על הגוף המשלם להעביר לפי סעיף 5(א) אילו מועד ההעברה היה חל במועד הרישום כאמור.

(ד) הגוף המשלם ישלח לבן הזוג לשעבר ולחוסך הודעה בדבר רישום הבקשה לפי סעיף קטן (א), בדואר רשום או בדרך אחרת שיורה עליה השר.

(ה) לגבי קופת גמל שלעמית בה היה כיסוי ביטוחי לסיכוני נכות או מוות, החל ממועד רישום הערת האזהרה לפי סעיף קטן (ג) יהיה הכיסוי הביטוחי האמור בהתאם לכיסוי שהיה אילו כבר הועבר חלק היתרה הצבורה של בן הזוג לשעבר לפי סעיף 5(א) והוא יחושב בהתאם.

(ו) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין אופן הגשת בקשה כאמור בסעיף קטן (א).

5. חלוקת יתרה צבורה (א) על אף האמור בסעיף 25(א) לחוק קופות גמל, בהתקיים התנאים המפורטים להלן יפתח הגוף המשלם בהסדר צבירה מוגדרת חשבון חדש על שמו של בן הזוג לשעבר (להלן – **החשבון החדש**), ויעביר אליו את הסכום המחושב לפי סעיף קטן (ב) -

(1) ניתן פסק דין לחלוקת רכוש ונרשמה הבקשה לרישום לפי סעיף 4(ב);

(2) חלפו ארבעים וחמישה ימים מהמועד שבו שלח הגוף המשלם הודעה בדבר רישום פסק הדין לחלוקת רכוש כאמור בסעיף 4(ד);

(3) שולם מס בגין חלקו של בן הזוג לשעבר בהתאם להוראות סעיף 125 לפקודת מס הכנסה.

(ב) הסכום שיש להעבירו לפי סעיף קטן (א) יחושב לפי השיעור מהיתרה הצבורה שנקבע בפסק הדין לחלוקת רכוש נכון למועד הפירוד ועליו תיווסף או תופחת, לפי העניין, התשואה שהשיגה הקופה על החלק האמור בשל התקופה שבין מועד הפירוד לבין מועד ההעברה לחשבוננו של בן הזוג לשעבר לפי סעיף קטן (א), בניכוי דמי הניהול שגבתה הקופה בתקופה האמורה בשל אותם כספים.

(ג) לעניין כל דין יראו את מועד הצטרפותו של בן הזוג לשעבר לחשבון החדש:

(1) לעניין קופת גמל לקצבה - המועד שבו נפתח החשבון החדש;

(2) לעניין הסדר צבירה מוגדרת שאינו קופת גמל לקצבה - המועד שבו הצטרף העמית לקופה.

(ד) על אף האמור בסעיף קטן (א), לגבי כספים ממרכיב הפיצויים יחולו הוראות אלה:

(1) הכספים האמורים יועברו לחשבון החדש רק במועד שבו זכאי העמית למשוך את הכספים, ובלבד שנוכה מס בהתאם להוראות סעיף 164 לפקודת מס הכנסה, לגבי החלק שאינו זכאי לפטור לפי סעיף 9(א7) לפקודת מס הכנסה;

(2) היה מעבידו של העמית זכאי למשיכת כספים במרכיב הפיצויים וביקש למשוך אותם תימחק הערת האזהרה;

(3) הודעה בדבר מחיקת הערת אזהרה כאמור בפסקה (2) תשלח לבן הזוג לשעבר.

(ה) לא יראו העברה לפי סעיף זה לחשבון החדש כמשיכה לעניין כל דין והקופה לא תהיה רשאית להפחית סכום כלשהו מהיתרה הצבורה בשל העברה כאמור.

(ו) במועד העברת כספים מהיתרה הצבורה לחשבון החדש, תימחק הערת האזהרה לגבי הכספים המועברים.

(ז) נפטר עמית וטרם בוצעה העברת הכספים לחשבון החדש -

(1) נרשם פסק הדין לפי סעיף 4(ב), תבוצע העברה לפי סעיף קטן (א) ולעניין הכיסוי הביטוחי לסיכוני מוות יראו את ההעברה כאילו התבצעה במועד רישום פסק הדין;

(2) לא נרשם פסק הדין לפי סעיף 4(ב), והגיש בן זוג לשעבר בקשה לרשום את פסק הדין לחלוקת רכוש בתוך 60 ימים ממועד מתן פסק הדין או ממועד פטירתו של העמית, לפי המאוחר מביניהם, יחול האמור בסעיפים 4 ו-5 ולעניין הכיסוי הביטוחי לסיכוני מוות יראו את ההעברה כאילו התבצעה ערב פטירתו של העמית.

6. ייחוס עיקול או שעבוד
הוטל עיקול או שעבוד שנעשה כדין על יתרה צבורה של עמית לפני שנרשמה הערת אזהרה כאמור בסעיף 4(ג) על חלקו של בן הזוג לשעבר, ייחוס סכום העיקול או השעבוד, באופן יחסי בין חלקו של העמית לבין חלקו של בן הזוג לשעבר, אלא אם כן נקבע בצו של הערכאה הראשונה כי יש לייחס את סכום העיקול או השעבוד באופן אחר.

7. סייג לחלוקה
על אף האמור בסעיף 5, לא ניתן להעביר כספים מיתרה צבורה לחשבון החדש, במקרים אלה:

(1) מוטל עיקול על הכספים האמורים;

(2) מוטל שיעבוד שנעשה כדין על הכספים האמורים;

(3) קיימת בחשבון של העמית יתרת חוב, ולאחר העברת אותם כספים יתרת החוב עולה על השיעור המירבי כפי שנקבע לפי הוראות הדין מחלקו של העמית; לעניין זה, "יתרת חוב" - יתרת חוב העמית לקופה בשל הלוואות שניתנו לו;

(4) העמית החל לקבל קצבת פרישה המחושבת לפי חלקו של בן הזוג לשעבר.

(א) על אף האמור בסעיף 25(א) לחוק קופות גמל, בכל דין או הסכם, לרבות הסכם קיבוצי, בהתקיים התנאים המפורטים להלן לגבי גימלאי בהסדר צבירת זכויות או לגבי גימלאי בהסדר צבירה מוגדרת, יעביר הגוף המשלם חלק מקצבת הפרישה לבן הזוג לשעבר (להלן – החלק המועבר לבן הזוג לשעבר), ואולם -

(1) לא יועבר חלק מהקצבה כאמור אלא בשל החודש שחל לאחר שחלפו ארבעים וחמישה ימים מהמועד שבו הודיע הגוף המשלם לגימלאי בדבר רישום פסק הדין לחלוקת רכוש;

(2) לגבי הסדר פנסיה תקציבית ופנסיה תקציבית הסכמית – לא יועבר חלק מהקצבה כאמור של גימלאי שפרישתו מעבודה או מכהונה, הייתה בשל מצב בריאות לקוי, אלא בשל הקצבה בעד החודש המתחיל אחרי החודש שבו הגיע הגימלאי לגיל פרישה; לעניין זה, "גיל הפרישה" – גיל פרישת חובה, ואם נקבע בפסק הדין לחלוקת רכוש גיל אחר לגבי גימלאי שהתקיים בו האמור – אותו גיל, ובלבד שאם הגימלאי היה יוצא לקצבה לפי הסדר הפנסיה, מבלי שנדרשת הסכמת הגוף המשלם, בהגיעו לאותו גיל, הייתה משולמת לו קצבה החל מהחודש שבו יצא לקצבה או מהחודש שלאחריו;

(3) לגבי קרן ותיקה – לא יועבר חלק מהקצבה כאמור של גימלאי שפרש מהקרן לפני הגיעו לגיל זכאות לקבלת קצבה אם הפרישה האמורה מומנה על ידי מעבידו של הגימלאי באמצעות תשלום סכום חד-פעמי לקרן לפי הוראות הממונה או באמצעות תשלום רציף לקרן, אלא בשל הקצבה בעד החודש המתחיל אחרי החודש שבו הגיע הגימלאי לגיל הזכאות לקבלת קצבה;

(4) לא יועבר חלק מהקצבה לפי סעיף זה אם התקבל בתקופה האמורה בפסקה (1) צו של בית משפט שמונע העברה כאמור.

(ב) על אף האמור בכל דין, החלק המועבר לבן הזוג לשעבר לא ניתן לעיקול, לשעבוד או להעברה לאחר.

(ג) לגבי הסדר פנסיה תקציבית וקרן ותיקה –

(1) מלוא הקצבה המשולמת לגימלאי תופחת בסכום השווה למכפלת מלוא הקצבה כאמור בשיעור הקבוע בתוספת הראשונה לפי מינו של הגימלאי (בסעיף זה – סכום להפחתה);

(2) השר רשאי לשנות את השיעורים שנקבעו בתוספת הראשונה לפי חישוב אקטוארי שיבטיח כי לא ייווצר הפרש בין ההתחייבויות האקטואריות של הגופים המשלמים אשר נקבעה לגביהם הוספת בני לשעבר כזכאים לקצבת שאיר לפי חוק זה כפי שהן לאחר חקיקתו של חוק זה, לרבות תשלומי המדינה לפי חוק הגימלאות וחוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גימלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985⁷, לבין התחייבויות הגופים האמורות, כפי שהיו ערב חקיקת חוק זה, והכול נכון למועד השינוי האמור.

(3) הסכום להפחתה יופחת באופן שווה מהקצבה המשולמת לגימלאי לאחר העברת הסכום לבן הזוג לשעבר, ומהסכום המועבר לבן הזוג לשעבר.

9. העברת סכום חד-פעמי לבן זוג לשעבר
על אף האמור בסעיף 25(א) לחוק קופות גמל, במשיכת כספים מקופת גמל לתגמולים או מקופה אישית לפיצויים, שהיא קופת ביטוח קלאסית, יועבר חלק מסכום חד-פעמי לבן הזוג לשעבר, בהתקיים התנאים האלה -

(1) ההעברה תהיה לבן הזוג לשעבר בלבד ובשיעור הקבוע בפסק הדין לחלוקת רכוש;

(2) התקיים האמור בסעיף 10(ג);

(3) לא יועבר הסכום האמור אלא לאחר 45 ימים מהמועד שבו הודיע הגוף המשלם לעמית בדבר רישום פסק הדין לחלוקת רכוש;

(4) לא יועבר הסכום לפי סעיף זה אם התקבל בתקופה האמורה בפסקה (3) צו של בית משפט שמונע העברה כאמור.

10. תנאים בהסדר צבירת זכויות
(א) נקבע בפסק דין לחלוקת רכוש כי אורכה של התקופה המשותפת הוא 120 חודשים או יותר ובן הזוג לשעבר לא ויתר על דרישת הסכמתו בכל אחד מהמפורטים להלן, תידרש הסכמתו של בן הזוג לשעבר בהתקיים כל אחד מהם:

(1) לגבי קרן ותיקה -

(א) ביקש עמית למשוך כספים שלא בדרך של קצבה;

(ב) ביקש עמית לדחות יציאתו לקצבה לאחר הגיעו לגיל הזכאות לקבלת קצבה.

(2) לגבי קופת ביטוח קלאסית -

⁷ ס"ח התשמ"ה, עמ' 142.

(א) ביקש עמית למשוך כספים בניגוד להוראות לפי סעיף 23 לחוק קופות גמל;

(ב) ביקש עמית להעביר כספים לקופת גמל אחרת.

(3) לגבי הסדר פנסיה תקציבית - אם לעובד בפנסיה תקציבית יש ברירה בין קבלת קצבה לקבלת סכום חד-פעמי, למעט לעניין היוון קצבה, והוא בחר בקבלת סכום חד-פעמי.

(ב) ביקש עמית בקרן ותיקה לדחות יציאתו לקצבה לאחר שצבר את שיעור הקצבה המרבי לפי תקנון הקרן, תידרש הסכמה של בן הזוג לשעבר לדחייה כאמור, גם אם לא נקבע בפסק הדין כי מתקיים האמור בסעיף קטן (א).

(ג) לגבי קופת ביטוח קלאסית יחולו ההוראות הבאות -

(1) בקופת גמל לתגמולים או בקופת גמל אישית לפיצויים, הכוללת אפשרות להמיר כספים לקצבה -

(א) ביקש העמית למשוך כספים בסכום חד-פעמי – יהיה בן הזוג לשעבר רשאי למשוך את חלקו בסכום חד-פעמי, בלבד.

(ב) ביקש העמית להמיר את החלק המגיע לו לקצבה – יהיה בן הזוג לשעבר רשאי למשוך את חלקו בסכום חד-פעמי או להמיר לקצבה במועד שבו החל העמית לקבל קצבה, וחשוב הקצבה ייעשה בהתאם לתנאים שבהם מחושב חלק הקצבה של העמית.

(2) בקופת גמל לקצבה לגבי החלק המותר במשיכה כסכום חד-פעמי לפי הוראות לפי סעיף 23 לחוק קופות גמל -

(א) כל אחד מבני הזוג יהיה רשאי לבקש למשוך את חלקו בסכום חד-פעמי.

(ב) ביקש העמית למשוך את חלקו בסכום חד-פעמי – יהיה בן הזוג לשעבר רשאי למשוך את חלקו בסכום חד-פעמי, בלבד.

(ג) משיכת חלקו של בן הזוג לשעבר בדרך של קצבה תהיה רק במועד שבו החל העמית לקבל קצבה, וחשוב הקצבה ייעשה בהתאם לתנאים שבהם מחושב חלק הקצבה של העמית.

(ד) ביקש עמית בהסדר צבירה מוגדרת למשוך כספים ממרכיב הפיצויים שנרשמה בשלהם הערת אזהרה לפי סעיף 4(ד), תידרש הסכמתו של בן הזוג לשעבר למשיכה כאמור.

תשלומים לשאירים 11. (א) על אף האמור בכל דין, תקנון הקופה או הסכם, לרבות הסכם קיבוצי, יחולו כל אלה :

(1) בקרן ותיקה ובהסדר פנסיה תקציבית :

(א) נפטר עמית או עובד בפנסיה תקציבית ונקבע בפסק הדין לחלוקת רכוש כי התקופה המשותפת היא 120 חודשים או יותר, יחולו כל אלה :

(1) החל מהחודש שלאחר חודש הפרישה יהיה בן זוג לשעבר שהוא שאיר זכאי לקבל מהגוף המשלם, וכל עוד הוא זכאי לפי הוראות הסדר הפנסיה אילו הוא היה בשעת מותו של העמית או העובד בן זוגו – קצבה בשיעור מחצית מהשיעור המשותף כשהוא מוכפל בסכום קצבת שאיר לבן זוג.

(2) כשיש בשעת מותו של העמית או העובד בן זוג הזכאי לפי הוראות הסדר הפנסיה לקצבה מהגוף המשלם, וכל עוד הוא זכאי, הוא יהיה זכאי לקצבה שתחושב באופן הבא :

(א) עד לחודש הפרישה – קצבת שאיר לבן זוג ;

(ב) החל מהחודש שלאחר חודש הפרישה - לפי ההפרש שבין קצבת שאיר לבן זוג לבין סכום הקצבה לו זכאי בן הזוג לשעבר שהוא שאיר לפי פסקה (1).

(3) זכאים יורשיו של העמית בקרן ותיקה לקבל סכום חד-פעמי מהקרן, יהיה בן הזוג לשעבר זכאי לקבל את מחצית השיעור המשותף מתוך הסכום האמור.

(4) לעניין סעיף קטן זה -

”חודש הפרישה” -

(1) לגבי קרן ותיקה – החודש שבו היה העמית מגיע לגיל זכאות לקבלת קצבה אילולא נפטר ;

(2) לגבי הסדר פנסיה תקציבית – החודש שבו היה העובד מגיע לגיל פרישת חובה אילולא נפטר ;

"קצבת שאיר לבן זוג" – סכום הקצבה שהייתה משולמת לבן זוג לפי הסדר הפנסיה כשאיין בן זוג לשעבר שהוא שאיר;

(ב) נפטר גימלאי, ונקבע בפסק הדין לחלוקת רכוש כי התקופה המשותפת היא 36 חודשים או יותר, יחולו כל אלה:

(1) בן זוג לשעבר שהוא שאיר יהיה זכאי לקצבת שאיר שתחושב לפי שיעור קצבה לבן זוג כשהוא מוכפל בסכום הקצבה שהועבר לבן הזוג לשעבר ערב פטירתו של הגימלאי לפי הוראות סעיף 8, וכל עוד הוא זכאי לקצבה כאמור לפי הסדר הפנסיה אילו היה בן זוגו של הגימלאי ערב פטירתו;

(2) כשיש בשעת מותו של הגימלאי בן זוג הזכאי לפי הוראות הסדר הפנסיה לקצבה מהגוף המשלם, וכל עוד הוא זכאי לקצבה כאמור לפי הסדר הפנסיה, יהיה זכאי לקצבה שתחושב לפי שיעור הקצבה לבן הזוג כשהוא מוכפל בקצבה ששולמה לגימלאי ערב פטירתו, בניכוי החלק שהועבר לבן הזוג לשעבר.

(3) לעניין סעיף קטן זה -

"שיעור קצבה לבן זוג" – היחס שבין הקצבה שהייתה משולמת לבן זוג של גימלאי שנפטר לפי הוראות הסדר הפנסיה, אילולא הוראות חוק זה, לבין הקצבה שהייתה משולמת לגימלאי ערב פטירתו אילולא הוראות חוק זה.

(2) נפטר גימלאי בהסדר צבירה מוגדרת -

(1) ככל שקצבתו חושבה בהנחה שבן הזוג לשעבר יהיה זכאי לקצבת שאיר בשל פטירתו של הגימלאי, יהיה זכאי בן הזוג לשעבר לקצבת שאיר שתחושב לפי הוראות הסדר הפנסיה אילולא היה בן זוגו של הגימלאי ערב פטירתו.

(2) ככל שמוטביו או יורשיו לפי דין זכאים לפי הסדר הפנסיה לקבל תשלומים חודשיים לתקופה קצובה או סכום חד-פעמי, יהיה בן הזוג לשעבר מוטב הזכאי לקבל את מחצית השיעור המשותף מתוך הסכומים האמורים.

(3) נפטר עמית בקופת ביטוח קלאסית יהיה בן הזוג לשעבר כמוטב בלתי חוזר ויהיה זכאי לקבל מחצית השיעור המשותף מתוך מרכיב החיסכון בסכום החד-פעמי שישולם למוטביו של העמית בהתאם לתכנית הביטוח.

(ב) הוראות סעיף קטן (א)(1)(ב) וסעיף 8(ג) לא יחולו בהתקיים אחד מאלה:

(1) נקבע בפסק הדין לחלוקת רכוש כי האמור בו יחול רק לעניין העברת חלק המועבר לבן הזוג לשעבר;

(2) פסק הדין לחלוקת רכוש הוגש לרישום לאחר שחלפו שנתיים מהמועד שבו ניתן או לאחר החודש שקדם לחודש שבו הפך העובד או העמית לגימלאי, לפי המאוחר מביניהם.

12. היוון
נרשם פסק דין לחלוקת רכוש בקופת גמל לקצבה או בהסדר פנסיה תקציבית, לא יותר היוון חלק הקצבה שמועבר לבן הזוג לשעבר לפי סעיף 8, בשיעור ולתקופה שביקש העמית או העובד, בכפוף להוראות הדין, ההסכם או התקנון, אלא אם ניתנה לכך הסכמתו של בן הזוג לשעבר.

13. תוצאות של הערת אזהרה
(א) נרשמה הערת אזהרה לפי סעיף 4(ד) על חלק יתרה צבורה וכל עוד לא נמחקה, יחולו כל אלה:

(1) לא יבוצע בכספים שעליהם נרשמה הערה כאמור אחד מהפעולות המפורטות להלן, אלא לאחר קבלת הסכמתו של בן הזוג לשעבר:

(א) משיכת הכספים;

(ב) העברת הכספים לקופת גמל אחרת;

(ג) העברת הכספים ממסלול השקעה אחד בקופת גמל מסלולית למסלול השקעה אחר באותה קופה;

(2) לא ניתן יהיה לעקל או לשעבד את החלק האמור, כל עוד לא נמחקה ההערה.

(ב) הערה שנרשמה לפי סעיף 4(ד) תימחק על פי צו של הערכאה הראשונה או בהתאם להוראות חוק זה.

14. דיווח
הגוף המשלם ישלח לבן הזוג לשעבר שמועברת לו קצבה לפי סעיף 8, דוחות תקופתיים ודוחות נוספים שיקבע השר, שבהם יכללו הפרטים שיקבע השר, וביניהם: גובה מלוא הקצבה לה זכאי הגימלאי אלמלא הוראות חוק זה וחלק הקצבה שהועבר לבן הזוג לשעבר, באופן, במועדים ולתקופות שיקבע.

15. ביצוע ותקנות השר ממונה על ביצועו של חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.

16. סייג (א) אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מהאמור בכל דין לעניין חלוקת זכויות בין בני זוג של תשלומים בשל פרישה מעבודה שאינם נכללים בהוראות חוק זה.

(ב) הוראות לפי חוק זה, אינן ניתנות להתניה, ואולם בני הזוג רשאים להסכים ביניהם על חלוקת הזכויות הנובעות מההוראות האמורות שלא באמצעות הגוף המשלם ועל הסכמה כאמור לא יחולו הוראות חוק זה.

תוספת ראשונה

(סעיף 8(ג)(1))

לגבי אישה	לגבי גבר
1.2%	2.8%

17. תיקון חוק שירות המדינה (גימלאות)[נוסח משולב], התש"ל-1970⁸ - בחוק שירות המדינה (גימלאות)[נוסח משולב], התש"ל-1970⁸ -

(1) בסעיף 1 -

(א) אחרי "בחוק זה –" יבוא:

"בני הזוג" – עובד או זכאי לקצבת פרישה ובן זוג לשעבר;

"בן זוג לשעבר" – אחד מהמפורטים להלן, שנקבע בפסק דין לחלוקת רכוש כזכאי לחלוקת זכויות לקצבה לפי חוק זה:

(1) מי שהיתה אשתו של עובד או של זכאי לקצבת פרישה, לרבות מי שהיתה ידועה בציבור כאשתו;

(2) אשתו של עובד או של זכאי לקצבת פרישה, שנפרדה ממנו פרידה של קבע;

(3) מי שהיה בעלה של עובדת או של זכאית לקצבת פרישה, לרבות מי שהיה ידוע בציבור כבעלה;

(4) בעלה של עובדת או של זכאית לקצבת פרישה, שנפרד ממנה פרידה של קבע;

⁸ ס"ח התש"ל, עמ' 120; התשס"ט, עמ' 180.

"גיל פרישת חובה" - כהגדרתו בחוק גיל פרישה, התשס"ד-2004⁹; "

(ב) אחרי ההגדרה "היום הקובע" יבוא:

"השיעור המשותף" – היחס שבין התקופה המשותפת לבין כל תקופת השירות;

"התרת נישואין" - כהגדרתה בסעיף 2(ד) בחוק יחסי ממון; "

(ג) אחרי ההגדרה "חוק המשמעת" יבוא:

"חוק חלוקת חיסכון פנסיוני" – חוק חלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג, התש"ע-2010¹⁰;

"חוק יחסי ממון" – חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג-1973¹¹;

(ד) אחרי ההגדרה "עומד ברשות עצמו" יבוא:

"פירוד" – אחד מאלה:

(1) התרת נישואין;

(2) הסדר איזון משאבים שהתקיימו בו התנאים הקבועים בסעיף 5 לחוק יחסי ממון;

(3) הסדר שאינו לפי פסקה (2) לחלוקת רכוש בין בני זוג בשל פרידה;

"פסק דין לאיזון" – פסק דין לפי סעיף 5(ב) לחוק יחסי ממון בדבר חלוקת נכסים בשל פקיעת נישואין עקב מותו של עובד או זכאי לקצבת פרישה;

"פסק דין לחלוקת רכוש" – פסק דין שנקבע בו, בין השאר, חלוקת קצבת פרישה המשולמת לפי חוק זה בין עובד או זכאי לקצבת פרישה לבין בן זוג לשעבר;

"פרוד של קבע" – אחד מהמפורטים להלן שאינו בן זוג לשעבר, ובלבד שנקבע בפסק דין לאיזון כי הוא זכאי לחלוקת קצבת פרישה המשולמת לפי חוק זה:

⁹ ס"ח התשס"ד, עמ' 46.

¹⁰ ס"ח התש"ע, עמ' ____.

¹¹ ס"ח התשל"ג, עמ' 267.

- (1) אשתו של עובד או של זכאי לקצבת פרישה, שנפרדה ממנו פרידה של קבע;
- (2) בעלה של עובדת או של זכאית לקצבת פרישה, שנפרד ממנה פרידה של קבע;
- "פרידה של קבע" – התקיים אחד מאלה:

(1) חלפה שנה מיום שנפתח אחד מההליכים המפורטים להלן ואותו הליך לא נסגר בתקופה האמורה:

(א) הליך להתרת נישואין;

(ב) תביעה לחלוקת רכוש בין בני הזוג, לרבות תביעה לפירוק שיתוף במקרקעין המשותפים לבני הזוג לפי חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969¹²;

(ג) תביעה לפסק דין הצהרתי בדבר זכויות בני הזוג;

(ד) בקשה לביצוע הסדר איזון משאבים לפי חוק יחסי ממון;

(ה) בקשה לפי סעיף 11 לחוק יחסי ממון.

(2) קיים קרע בין בני הזוג או שבני הזוג חיים בנפרד אף אם תחת קורת גג אחת במשך תקופה מצטברת של תשעה חודשים לפחות מתוך תקופה רצופה של שנה.;"

(ה) אחרי ההגדרה "שירות" יבוא:

"תקופה משותפת" – התקופה שנקבעה בפסק הדין לחלוקת רכוש או בפסק דין לאיזון, לפי העניין, שבשלה מחולקים הזכויות לקצבה לפי חוק זה ואשר חלה בתקופת שירותו של העובד או הזכאי לקצבת פרישה.;"

(2) בסעיף 4 -

(א) בפסקה (1), אחרי "בשעת מותו" יבוא "למעט אם נפרדו פרידה של קבע";

(ב) בפסקה (2), אחרי "בשעת מותה" יבוא "למעט אם נפרדו פרידה של קבע";

¹² ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.

(ג) אחרי פסקה (2) יבוא :

”(א2) בן זוגו לשעבר ;

(ב2) פרוד של קבע שלו ;” ;

(3) אחרי סעיף 4 יבוא :

”דין בן זוג לשעבר א4 לעניין סעיפים 26(א)(2) עד (4), 28(א)(2) עד (4), 36 ופרוד של קבע ו-37, יראו בן זוג לשעבר ופרוד של קבע כבן זוג.” ;

(4) בסעיף 17א, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא :

”(ב1) נרשם פסק דין לחלוקת רכוש בשל עובד ונקבע בו כי אורכה של התקופה המשותפת הוא 120 חודשים או יותר ובן הזוג לשעבר לא ויתר על דרישת הסכמתו לבחור בקבלת פיצויים עקב סיום השירות במקום שיחול לגביו האמור בסעיף קטן (א), לא יהיה העובד רשאי לבחור בקבלת פיצויים כאמור, אלא בהסכמת בן הזוג לשעבר.” ;

(5) בסעיף 26 -

(א) בפסקה (1), במקום ”לבן זוג” יבוא ”לבן זוג, ואין בשעת מותו, בן זוג לשעבר או פרוד של קבע, הזכאי לקצבה,” ;

(ב) אחרי פסקה (1) יבוא :

”(א1) לבן זוג, ויש בשעת מותו, בן זוג לשעבר או פרוד של קבע, הזכאי לקצבה לפי פסקה (ב1), כל עוד לא נישא בן הזוג -

(א) עד החודש שבו היה מגיע העובד לגיל פרישת חובה אילולא נפטר (בסעיף זה – חודש הפרישה) – ארבעים אחוז ;

(ב) החל מהחודש שלאחר חודש הפרישה - ההפרש שבין ארבעים אחוזים לבין השיעור המנוי בפסקה (ב1) ;

(ב1) לבן זוג לשעבר או לפרוד של קבע, שנקבע בפסק הדין לחלוקת רכוש כי אורכה של התקופה המשותפת הוא 120 חודשים או יותר, כל עוד לא נישא - עשרים אחוזים מהשיעור המשותף ;” ;

(6) בסעיף 28 -

(א) בסעיף קטן (א) -

(1) בפסקה (1), במקום "לבן זוג" יבוא "לבן זוג, ואין בשעת מותו, בן זוג לשעבר או פרוד של קבע, הזכאי לקצבה,";

(2) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(א1) לבן זוג, ויש בשעת מותו, בן זוג לשעבר או פרוד של קבע, הזכאי לקצבה לפי פסקה (ב1), אם היה בן זוגו לפחות שלוש שנים שקדמו לפטירתו או נולד להם ילד, כל עוד לא נישא - ההפרש שבין שישים אחוז, אך לא יותר מארבעים אחוז ממשכורתו הקובעת של הזכאי לקצבת פרישה שנפטרו, לבין השיעור המנוי בפסקה (ב1);

(ב1) לבן זוג לשעבר או פרוד של קבע, אם היה בן זוגו לפחות שלוש שנים שקדמו לפטירתו או נולד להם ילד, ונקבע בפסק הדין לחלוקת רכוש או בפסק הדין לאיזון, כי מתקיימת תקופה משותפת שהיא 36 חודשים או יותר, כל עוד לא נישא - שלושים אחוז מהשיעור המשותף; לעניין זה, יראו את המועד שבו חלה הפרידה של קבע כמועד שבו הפרוד של קבע הפסיק להיות בן זוגו";

(ב) בסעיף קטן (ד) -

(1) הסיפה החל במילים "תבוא במקום הקצבה" תסומן כפסקה (1);

(2) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(2) לגבי בן זוג, שמתקיים בו האמור בפסקה (א1), כל עוד לא נישא -

(א) עד החודש שבו היה מגיע העובד לגיל פרישת חובה אילולא נפטר (בסעיף זה - חודש הפרישה) - שישים אחוז, אך לא יותר מארבעים אחוז ממשכורתו הקובעת של העובד;

(ב) החל מהחודש שלאחר חודש הפרישה – ההפרש שבין שישים אחוז, אך לא יותר מארבעים אחוז ממשכורתו הקובעת של העובד לבין השיעור המנוי בפסקה (א)(ב1);”;

(ג) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא :

”(ה) על אף האמור בסעיף קטן (ד), הוראות הסעיף האמור יחולו לגבי בן זוג לשעבר או פרוד של קבע, רק אם נקבע בפסק דין לחלוקת רכוש או בפסק דין לאיזון כי מתקיימת תקופה משותפת שהיא 120 חודשים או יותר.”;

(7) בסעיף 36, בסופו יבוא :

”(4) על אף האמור בסעיף זה, לא תשולם קצבת שאיר, לבן זוג לשעבר או לפרוד של קבע, שהוא זכאי לקצבה לפי סעיפים 26, 28(ד) או 34, אלא בעד החודש שלאחר החודש שבו היה מגיע העובד לגיל פרישת חובה, אילולא נפטר.”;

(8) סעיף 38 – בטל ;

(9) אחרי סעיף 42 יבוא :

”פסק דין לחלוקת 42א (א) הוראות חוק זה יחולו לגבי פסק דין רכוש ופסק דין לחלוקת רכוש שהתקיים בו כל אלה :
לאיזון

(1) נקבע בו כי קצבת פרישה המשולמת לפי חוק זה תחולק בין בני הזוג באופן שלבן הזוג לשעבר יועבר שיעור קבוע ממלוא הקצבה שהייתה משולמת לזכאי לקצבה אילולא ההעברה האמורה ;

(2) השיעור כאמור בפסקה (1) לא יעלה על מחצית השיעור המשותף.

(ב) הוראות חוק זה יחולו לגבי פסק דין לאיזון שנקבע בו כי אלמלא פטירתו של העובד או הזכאי לקצבה, קצבת הפרישה שהייתה משולמת לפי חוק זה הייתה מחולקת בין בני הזוג באופן שלבן הזוג לשעבר יועבר שיעור קבוע ממלוא הקצבה שהייתה משולמת לזכאי לקצבה אילולא ההעברה האמורה, אשר אינו עולה על מחצית השיעור המשותף.

רישום פסק דין לחלוקת רכוש 42ב (א) בן זוג לשעבר רשאי להגיש לממונה בקשה לרישום פסק דין לחלוקת רכוש בטופס שקבע השר.

(ב) פרוד של קבע רשאי להגיש לממונה בקשה לרישום פסק דין לאיזון בטופס שקבע השר.

(ג) השר רשאי לקבוע בתקנות את אופן הגשת בקשה כאמור בסעיף קטן (א) או (ב).

(ד) הממונה או מי שהסמיך לכך ירשום את פסק הדין לחלוקת רכוש או פסק דין לאיזון; במסגרת הרישום יפורט חלק מהקצבה המגיעה לזכאי לקצבה שיועבר לבן הזוג לשעבר לפי סעיף 58(א1), ואם נקבע בפסק הדין כי אורכה של התקופה המשותפת הוא 120 חודשים או יותר ובן הזוג לשעבר לא ויתר על דרישת הסכמתו לבחירה בפיצויים כאמור בסעיף 17א.

(ה) בקשה לרישום לפי סעיף קטן (א) או (ב) תוגש לא יאוחר משנתיים מיום פטירתו של העובד או הזכאי לקצבה פרישה; הממונה רשאי להאריך תקופה זו, אם האיחור בהגשת הבקשה חל מסיבות שלמבקש לא היתה שליטה עליהן.

(ו) הודעה של הממונה או מי שהסמיך לכך בדבר רישום בקשה לפי סעיף קטן (ד) תישלח בדואר רשום למבקש ולעובד או לזכאי לקצבת פרישה או באופן אחר שקבע השר בתקנות.

(ז) לא יראו בהחלטה בבקשה לרישום לפי סעיף זה כהחלטה לעניין סעיף 43.";

(א) אחרי סעיף קטן (א) יבוא :

"(1א) על אף האמור בסעיף קטן (א) ובסעיף 48, נרשם פסק דין לחלוקת רכוש לפי סעיף 42א(ב), יועבר חלק הקצבה למי שהיה בן זוגו של הזכאי לקצבה, ואולם -

(1) ההעברה תהיה לבן הזוג לשעבר בלבד ובשיעור הקבוע בפסק הדין לחלוקת רכוש.

(2) לא יועבר חלק מהקצבה כאמור אלא בשל החודש שחל לאחר שחלפו שישים ימים מהמועד שבו הודיע הממונה בדבר רישום פסק הדין לחלוקת רכוש והעובד או הזכאי לקצבת פרישה ולא התקבל בתקופה האמורה צו של בית משפט שמונע העברה כאמור.

(3) לא יועבר חלק מהקצבה כאמור של זכאי לקצבת פרישה לפי סעיף 15(א)(2) או (3), או 17א, אלא בשל הקצבה בעד החודש המתחיל אחרי החודש שבו הגיע לגיל הפרישה; לעניין זה, "גיל הפרישה" – גיל פרישת חובה, ואם נקבע בפסק הדין לחלוקת רכוש גיל אחר לגבי זכאי לקצבת פרישה כאמור – אותו גיל, ובלבד שאם הזכאי לקצבת פרישה היה יוצא לקצבה בהגיעו לאותו גיל הייתה משולמת לו קצבה החל מהחודש לאחר החודש שבו הגיע לאותו גיל כאמור;

(4) לא יועבר חלק מהקצבה כאמור של זכאי לקצבת פרישה לפי סעיף 17(1) או (3), אלא בשל הקצבה בעד החודש המתחיל אחרי החודש שבו הגיע לגיל 60.

(2א) חלק הקצבה שמועבר לבן זוג לשעבר לפי סעיף קטן (1א), לא יהא ניתן לעיקול, להעברה או לשעבוד.

(3א) מלוא הקצבה המשולמת לזכאי לקצבת פרישה תופחת בסכום השווה למכפלת מלוא הקצבה כאמור בשיעור הקבוע בתוספת לחוק חלוקת חיסכון פנסיוני לפי מינו של הזכאי לקצבת פרישה (בסעיף זה – סכום להפחתה).

(4א) הסכום להפחתה יופחת באופן שווה מהקצבה המשולמת לזכאי לקצבת פרישה ומהסכום המועבר לבן הזוג לשעבר.

(5א) בהתקיים אחד מהמפורטים להלן לא תחול הוראת סעיף קטן (3א) ולעניין סעיף 28 יחול האמור בו כשאינן בן זוג לשעבר:

(1) נקבע בפסק הדין לחלוקת רכוש כי האמור בו יחול רק לעניין העברת חלק המועבר לבן הזוג לשעבר;

(2) פסק הדין לחלוקת רכוש הוגש לרישום לאחר שנתיים מהמועד שבו ניתן או לאחר החודש שקדם לחודש שבו הפך העובד לזכאי לקצבת פרישה, לפי המועד המאוחר מביניהם."

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "סעיף קטן (א)" יבוא "סעיפים קטנים (א) ו-(1א)";

(11) בסעיף 62(א), אחרי "חייב בפרנסתם" יבוא "או למי שמועבר לו חלק מהקצבה לפי סעיף 58(1א)";

(12) בסעיף 109 -

(א) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא:

"(7) גובה אגרה לרישום פסק דין לפי סעיף 42ב, ואופן תשלום האגרה;

(8) דינים וחשבונות לבן זוג לשעבר, שבהם יכללו פרטים שיקבע השר, וביניהם: גובה מלוא הקצבה אשר בשלה מועבר לבן הזוג לשעבר חלק לפי סעיף 58(1א) וחלק הקצבה המועבר לבן הזוג לשעבר, והמועדים לשליחת דינים כאמור."

(ב) בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא:

"(4) נרשם פסק דין לחלוקת רכוש בשל עובד, לא יותר היוון חלק הקצבה שמועבר לבן הזוג לשעבר לפי סעיף 58(1א), בשיעור ולתקופה שביקש הזכאי לקצבה, אלא אם ניתנה לכך הסכמתו של בן הזוג לשעבר."

תיקון חוק שירות 18. בחוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גימלאות) [נוסח משולב],
הקבע בצבא הגנה לישראל (גימלאות) [נוסח משולב]
התשמ"ה-1985¹³ -

(1) בסעיף 1 -

(א) אחרי "בחוק זה –" יבוא:

"בני הזוג" – חייל או זכאי לקצבת פרישה ובן זוג לשעבר;

"בן זוג לשעבר" – אחד מהמפורטים להלן שנקבע בפסק דין לחלוקת רכוש כזכאי לחלוקת זכויות לקצבה לפי חוק זה:

(1) מי שהיתה אשתו של חייל או של זכאי לקצבת פרישה, לרבות מי שהייתה ידועה בציבור כאשתו;

(2) אשתו של חייל או של זכאי לקצבת פרישה, שנפרדה ממנו פרידה של קבע;

(3) מי שהיה בעלה של חיילת או של זכאית לקצבת פרישה, לרבות מי שהיה ידוע בציבור כבעלה;

(4) בעלה של חיילת או של זכאית לקצבת פרישה, שנפרד ממנה פרידה של קבע;

"גיל פרישת חובה" – כהגדרתו בחוק גיל פרישה, התשס"ד-2004¹⁴;

(ב) אחרי ההגדרה "חייל" יבוא:

"חוק חלוקת חיסכון פנסיוני" – חוק חלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג, התש"ע-2010¹⁵;

"חוק יחסי ממון" – חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג-1973¹⁶;

(ג) אחרי ההגדרה "נכה" יבוא:

"פירוד" – אחד מאלה:

¹³ ס"ח התשמ"ה, עמ' 142; התשס"ח, עמ' 516.

¹⁴ ס"ח התשס"ד, עמ' 46.

¹⁵ ס"ח התש"ע, עמ' _____.

¹⁶ ס"ח התשמ"א, עמ' 208.

(1) התרת נישואין ;

(2) הסדר איזון משאבים שהתקיימו בו התנאים הקבועים בסעיף 5א לחוק יחסי ממון ;

(3) הסדר שאינו לפי פסקה (2) לחלוקת רכוש בין בני זוג בשל פרידה ;

"פסק דין לאיזון" – פסק דין לפי סעיף 5(ב) לחוק יחסי ממון בדבר חלוקת נכסים בשל פקיעת נישואין עקב מותו של חייל או זכאי לקצבת פרישה ;

"פסק דין לחלוקת רכוש" – פסק דין שנקבעה בו, בין השאר, חלוקת קצבת פרישה המשולמת לפי חוק זה בין חייל לבין בן זוג לשעבר ;

"פרוד של קבע" – אחד מהמפורטים להלן שאינו פרוד, ובלבד שנקבע בפסק דין לאיזון כי הוא זכאי לחלוקת קצבת פרישה המשולמת לפי חוק זה :

(1) אשתו של חייל או של זכאי לקצבת פרישה, שנפרדה ממנו פרידה של קבע ;

(2) בעלה של חיילת או של זכאית לקצבת פרישה, שנפרד ממנה פרידה של קבע ;

"פרידה של קבע" – התקיים אחד מאלה :

(1) חלפה שנה מיום שנפתח אחד מההליכים המפורטים להלן ואותו הליך לא נסגר בתקופה האמורה :

(א) הליך להתרת נישואין ;

(ב) תביעה לחלוקת רכוש בין בני הזוג, לרבות תביעה לפירוק שיתוף במקרקעין המשותפים לבני הזוג לפי חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969¹⁷ ;

(ג) תביעה לפסק דין הצהרתי בדבר זכויות בני הזוג ;

(ד) בקשה לביצוע הסדר איזון משאבים לפי חוק יחסי ממון ;

(ה) בקשה לפי סעיף 11 לחוק יחסי ממון.

¹⁷ ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.

(2) קיים קרע בין בני הזוג או שבני הזוג חיים בנפרד אף אם תחת קורת גג אחת במשך תקופה מצטברת של תשעה חודשים לפחות מתוך תקופה רצופה של שנה.;"

(ד) אחרי ההגדרה "הרמטכ"ל" יבוא :

"השיעור המשותף" – היחס שבין התקופה המשותפת לבין כל תקופת השירות ;

"התרת נישואין" – כהגדרתה בסעיף 2(ד) בחוק יחסי ממון ;;"

(ה) אחרי ההגדרה "שירות קבע" יבוא :

"תקופה משותפת" - התקופה שנקבעה בפסק הדין לחלוקת רכוש או בפסק דין האיזון, לפי הענין, שבשלה מחולקים הזכויות לקצבה לפי חוק זה ואשר חלה בתקופת שירותו של החייל או הזכאי לקצבת פרישה ;;"

(2) בסעיף 12א(ב)(1), בסופו יבוא "נרשם פסק דין לחלוקת רכוש בשל חייל ונקבע בו כי אורכה של התקופה המשותפת הוא 120 חודשים או יותר ובן הזוג לשעבר לא ויתר על דרישת הסכמתו לבחור בקבלת מענק שחרור במקום שיחול לגביו האמור בסעיף קטן (א), לא יהיה החייל רשאי לבחור בקבלת מענק שחרור כאמור, אלא בהסכמת בן הזוג לשעבר.;"

(3) בסעיף 21 -

(א) בפסקה (1), אחרי "בשעת מותו" יבוא "למעט אם נפרדו פרידה של קבע" ואחרי "בשעת מותה" יבוא "למעט אם נפרדו פרידה של קבע";

(ב) אחרי פסקה (1) יבוא :

"(א1) בן זוגו לשעבר ;

(ב1) פרוד של קבע שלו ;"

(4) אחרי סעיף 21 יבוא :

"דין בן זוג לשעבר 21א לעניין סעיפים 22(2) עד (4), 23, 23א(ד), 25א(2) ופרוד של קבע עד (4), 27, 28 ו-29 יראו בן זוג לשעבר ופרוד של קבע כבן זוג.;"

(5) בסעיף 22 -

(1) בפסקה (1), במקום "לבן זוג" יבוא "לבן זוג, כשאין בשעת מותו, בן זוג לשעבר או פרוד של קבע, הזכאי לקצבה,";

(2) אחרי פסקה (1) יבוא :

"(א) לבן זוג, ויש בשעת מותו, בן זוג לשעבר או פרוד של קבע, הזכאי לקיצבה לפי פסקה (ב1), כל עוד לא נישא בן הזוג -

(1) עד החודש שבו היה מגיע החייל לגיל פרישת חובה, אילולא נפטר (בסעיף זה – חודש הפרישה) – ארבעים אחוז;

(2) החל מהחודש שלאחר חודש הפרישה - ההפרש שבין ארבעים אחוזים לבין השיעור המנוי בפסקה (ב1);

(ב1) לבן הזוג לשעבר או לפרוד של קבע, שנקבע בפסק הדין לחלוקת רכוש כי אורכה של התקופה משותפת שהיא 120 חודשים או יותר, כל עוד לא נישא - עשרים אחוזים מהשיעור המשותף;" ;

(6) בסעיף 25 -

(א) בסעיף קטן (א) -

(1) בפסקה (1), במקום "לבן זוג" יבוא "לבן זוג, ואין בשעת מותו, בן הזוג לשעבר או פרוד של קבע, הזכאי לקיצבה,";

(2) אחרי פסקה (1) יבוא :

"(א) לבן זוג, ויש בשעת מותו, בן זוג לשעבר או פרוד של קבע, הזכאי לקיצבה לפי פסקה (ב1), אם היה בן זוגו לפחות שלוש שנים שקדמו לפטירתו או נולד להם ילד, כל עוד לא נישא – ההפרש שבין שישים אחוזים, אך לא יותר מארבעים אחוזים ממשכורתו הקובעת של הנפטר לבין השיעור המנוי בפסקה (ב1);

(ב1) לבן זוג לשעבר או פרוד של קבע, אם היה בן זוגו לפחות שלוש שנים, או נולד להם ילד, ונקבע בפסק הדין לחלוקת רכוש או בפסק הדין לאיזון, לפי העניין, כי אורכה של התקופה המשותפת הוא 36 חודשים או יותר, וכל עוד לא נישא – שלושים אחוזים מהשיעור המשותף; לענין זה, יראו את המועד שבו חלה פרידה של קבע כמועד שבו הפרוד של קבע הפסיק להיות בן זוגו";

(ב) בסעיף קטן (ד) -

(1) הסיפה החל במילים "תבוא במקום הקצבה" תסומן כפסקה (1);

(2) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(2) לגבי בן זוג, שמתקיים בו האמור בפסקה (א) (א1), כל עוד לא נישא –

(א) עד החודש שבו היה מגיע החייל לגיל פרישת חובה אילולא נפטר (בסעיף זה – חודש הפרישה) – שישים אחוז, אך לא יותר מארבעים אחוז ממשכורתו הקובעת של הנפטר;

(ב) החל מהחודש שלאחר חודש הפרישה – ההפרש שבין שישים אחוז, אך לא יותר מארבעים אחוז ממשכורתו הקובעת של הנפטר, לבין השיעור המנוי בסעיף קטן (א)(ב1);";

(ג) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) על אף האמור בסעיף קטן (ד), הוראות הסעיף האמור יחולו לגבי בן זוג לשעבר או פרוד של קבע, רק אם נקבע בפסק הדין לחלוקת רכוש או בפסק הדין לאיזון כי אורכה של התקופה המשותפת הוא 120 חודשים או יותר.";

(7) בסעיף 28, אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) על אף האמור בסעיף זה, לא תשולם קצבת שאיר, לבן זוג לשעבר או לפרוד של קבע, שהוא זכאי לקצבה לפי סעיפים 22, 23, או 25(ד), אלא החל מהחודש שלאחר החודש שבו היה מגיע החייל לגיל פרישת חובה, אילולא נפטר.";

(8) סעיף 30 – בטל;

(9) אחרי סעיף 47 יבוא:

"פסק דין לחלוקת 47א (א) הוראות חוק זה יחולו לגבי פסק דין רכוש ופסק דין לחלוקת רכוש שהתקיימו בו כל אלה: לאיזון

(1) נקבע בו כי קצבת פרישה המשולמת לפי חוק זה תחולק בין בני הזוג באופן שלבן הזוג לשעבר יועבר שיעור קבוע ממלוא הקצבה שהייתה משולמת לזכאי לקצבה אילולא ההעברה האמורה;

(2) השיעור כאמור בפסקה (1) לא יעלה על מחצית השיעור המשותף.

(ב) הוראות חוק זה יחולו לגבי פסק דין לאיזון שנקבע בו כי אלמלא פטירתו של החייל או הזכאי לקצבה, קצבת הפרישה שהייתה משולמת לפי חוק זה הייתה מחולקת בין בני הזוג באופן שלבן הזוג לשעבר יועבר שיעור קבוע ממלוא הקצבה שהייתה משולמת לזכאי לקצבה אילולא ההעברה האמורה, אשר אינו עולה על מחצית השיעור המשותף.

רישום פסק דין לחלוקת רכוש 47ב (א) בן זוג לשעבר רשאי להגיש לממונה בקשה לרישום פסק דין לחלוקת רכוש בטופס שקבע השר.

(ב) פרוד של קבע רשאי להגיש לממונה בקשה לרישום פסק דין לאיזון בטופס שקבע השר.

(ג) השר רשאי לקבוע בתקנות את אופן הגשת בקשה כאמור בסעיף קטן (א) או (ב).

(ד) הממונה או מי שהסמיך לכך ירשום את פסק הדין לחלוקת רכוש או פסק הדין לאיזון; במסגרת הרישום יפורט חלק מהקצבה המגיעה לזכאי לקצבה שיועבר לבן הזוג לשעבר לפי סעיף 62(ב)(2), אורכה של התקופה המשותפת ואם נקבע בפסק הדין כי אורכה של התקופה משותפת הוא 120 חודשים או יותר ובן הזוג לשעבר לא ויתר על דרישת הסכמתו לבחור במענק שחרור כאמור בסעיף 12א(ב).

(ה) בקשה לרישום לפי סעיף קטן (א) או (ב) תוגש לא יאוחר משנתיים מיום פטירתו של החייל או הזכאי לקצבת פרישה; הממונה רשאי להאריך תקופה זו, אם האיחור בהגשת הבקשה חל מסיבות שלמבקש לא היתה שליטה עליהן.

(ו) הודעה של הממונה או מי שהסמיך לכך בדבר רישום הבקשה לפי סעיף קטן (ד) תישלח בדואר רשום למבקש ולחייל או לזכאי לקצבת פרישה או באופן אחר שקבע השר בתקנות.

(ז) לא יראו בהחלטה בבקשה לרישום פסק דין לפי סעיף זה כהחלטה לעניין סעיף 48."

(10) בסעיף 62 -

(א) האמור בו יסומן כסעיף קטן (א), במקום "לגימלה" יבוא "לקיצבה" והסיפה החל במילים "אלא לשם" – תימחק;

(ב) אחרי סעיף קטן (א) -

"(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) ובסעיף 57, בהתקיים התנאים המפורטים להלן יועבר חלק הקצבה למי שאינו זכאי לקצבה -

(1) ניתן פסק דין של בית משפט או של בית דין מוסמך בדבר תשלום מזונות המגיעים מהזכאי לקצבה; האמור לא יחול לגבי חלק הקצבה שמועבר לבן זוג לשעבר לפי פסקה (2);

(2) ניתן פסק דין לחלוקת רכוש ונרשמה הבקשה לרישום לפי סעיף 47א(ב), ואולם -

(א) ההעברה תהיה לבן הזוג לשעבר בלבד ובשיעור הקבוע בפסק הדין לחלוקת רכוש.

(ב) לא יועבר חלק מהקצבה כאמור אלא בשל החודש שחל לאחר שחלפו שישים ימים מהמועד שבו הודיע הממונה על רישום פסק הדין לחלוקת רכוש ולא התקבל בתקופה האמורה צו של בית משפט שמונע העברה כאמור.

(ג) לא יועבר חלק מהקצבה כאמור של זכאי לקצבת פרישה לפי סעיף 10(א)(2) או (3), או 12א, אלא בשל הקצבה בעד החודש המתחיל אחרי החודש שבו הגיע לגיל פרישה. לענין זה, "גיל הפרישה" – גיל פרישת חובה, ואם נקבע בפסק הדין לחלוקת רכוש גיל אחר לגבי הזכאי לקצבת פרישה – אותו גיל, ובלבד שאם הזכאי לקצבת פרישה היה יוצא לקצבה בהגיעו לאותו גיל הייתה משולמת לו קצבה החל מהחודש לאחר החודש שבו הגיע לאותו גיל כאמור.

(ג) חלק הקצבה שמועבר לבן זוג לשעבר לפי סעיף קטן (1א), לא יהא ניתן לעיקול, להעברה או לשעבוד.

(ד) מלוא הקצבה המשולמת לזכאי לקצבת פרישה תופחת בסכום השווה למכפלת מלוא הקצבה כאמור בשיעור הקבוע בתוספת לחוק חלוקת חיסכון פנסיוני לפי מינו של הזכאי לקצבת פרישה (בסעיף זה – סכום להפחתה).

(ה) הסכום להפחתה יופחת באופן שווה מהקצבה המשולמת לזכאי לקצבת פרישה ומהסכום המועבר לבן הזוג לשעבר.

(ו) בהתקיים אחד מהמפורטים להלן לא תחול הוראת סעיף קטן (ג) ולענין סעיף 25 יחול האמור בו כשאין בן זוג לשעבר:

(1) נקבע בפסק הדין לחלוקת רכוש כי האמור בו יחול רק לענין העברת החלק המועבר לבן הזוג לשעבר;

(2) פסק הדין לחלוקת רכוש הוגש לרישום לאחר שנתיים מהמועד שבו ניתן או לאחר החודש שקדם לחודש שבו הפך החייל לזכאי לקצבת פרישה, לפי המועד המאוחר מביניהם.";

(11) בסעיף 65(א), בסופו יבוא "או למי שמועבר לו חלק מהקצבה לפי סעיף 62(ב)(2)";

(12) בסעיף 69 -

(א) בפסקה (2), בסופה יבוא "ואולם נרשם פסק דין לחלוקת רכוש בשל חייל, לא יותר היוון חלק של הקצבה שמועבר לבן הזוג לשעבר לפי סעיף 62(ב)(2), בשיעור ולתקופה שביקש הזכאי לקצבה, אלא אם ניתנה לכך הסכמתו של בן הזוג לשעבר.";

(ב) אחרי פסקה (6) יבוא :

"(7) גובה אגרה לרישום פסק דין לפי סעיף 47ב, ואופן תשלום האגרה; תקנות כאמור יותקנו בהסכמת שר האוצר;

(8) דינים וחשבונות לבן הזוג לשעבר, שבהם יכללו פרטים שיקבע השר, וביניהם: גובה מלוא הקצבה אשר בשלה מועבר לבן הזוג לשעבר חלק לפי סעיף 62(ב)(2) וחלק הקצבה המועבר לבן הזוג לשעבר, והמועדים לשליחת דינים כאמור";

תיקון פקודת מס 19. בפקודת מס הכנסה¹⁸, אחרי סעיף 125 יבוא:

הכנסה

"מיסוי חלוקת 125 (א) על חלוקת יתרה צבורה, כהגדרתה בסעיף 1 קופת גמל לקצבה לחוק חלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג, התש"ע-2010¹⁹, בקופת גמל לקצבה שחלות עליה הוראות סעיף 3(א) לחוק האמור, יחול מס בשיעור של 10% על חלקו של בן הזוג לשעבר כהגדרתו בסעיף 1 לחוק האמור.

¹⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; התשס"ט, עמ' 128.
¹⁹ ס"ח התש"ע, עמ' _____.

(ב) יחיד ששילם את המס האמור בסעיף קטן (א) לא יהא זכאי לנכות הוצאות שהוצאו בייצור ההכנסה האמורה ולא יהא זכאי לזיכוי, קיזוז או פטור מההכנסה או מהמס החל עליה.

(ג) הכנסה לפי סעיף קטן (א) יראוה כהכנסה לפי סעיף 164 ויחולו עליה ההוראות לפי הסעיף האמור כאילו הייתה הכנסה לפי סעיף 52(5).”

תחילה ותחולה 20. (א) תחילתו של חוק זה תוך שישה חודשים מיום פרסומו (בסעיף זה – מועד התחילה) והוא יחול לגבי פסק דין לחלוקת רכוש שניתן לאחר מועד התחילה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) -

(1) הוראות סעיפים 1 עד 6(א) ו-(ב), 7 עד 9, 11 עד 13 ו-15, הוראות סעיפים 1, 17א, 42א, 42ב, 58(א1) ו-2א), 62, 109 לחוק הגימלאות, כנוסחם בסעיפים 16(1), (4), (9) עד (12) לחוק זה, הוראות סעיפים 1, 12א, 47א, 47ב, 62(א) ו-(ב), 65, 69 לחוק שירות הקבע, כנוסחם בסעיפים 17(1), (2), (9) עד (12) לחוק זה, והוראות סעיף 125ז לפקודת מס הכנסה, כנוסחו בסעיף 18 לחוק זה, יחולו גם לגבי פסק דין לחלוקת רכוש שניתן לפני מועד תחילתו של חוק זה, ובלבד שהוגשה בקשה לרישום פסק דין לחלוקת רכוש לפי סעיף 3 לחוק זה, לפי סעיף 42 לחוק הגימלאות, כנוסחו בסעיף 16(9) לחוק זה, או לפי סעיף 47 לחוק שירות הקבע, כנוסחו בסעיף 17(9) לחוק זה, לפי העניין.

(2) הוראות סעיפים 6(ג) ו-10, הוראות סעיפים 4, 4א, 26, 28, 36, 58(3א) עד (5א) לחוק הגימלאות, כנוסחם בסעיפים 16(2), (3), (5) עד (7) ו-(10) לחוק זה, והוראות סעיפים 21, 21א, 22, 25, 28, 62(ג) עד (ה) לחוק שירות הקבע, כנוסחם בסעיפים 17(3) עד (7) ו-(11) לחוק זה, יחולו גם לגבי פסק דין לחלוקת רכוש שניתן לפני מועד תחילתו של חוק זה, ובלבד שבית המשפט או בית הדין שפסק את פסק הדין קבע כי התמלאו הדרישות האמורות בסעיפים האמורים, והעמית, עובד בפנסיה תקציבית, עובד, כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הגימלאות, או חייל, כהגדרתו בסעיף 1 לחוק שירות הקבע, לא נפטרו לפני מועד תחילתו של חוק זה.

(3) סעיף 38 לחוק הגימלאות, כנוסחו בסעיף 16(8) לחוק זה, וסעיף 30 לחוק שירות הקבע, כנוסחו בסעיף 17(8) לחוק זה, לא יחולו לגבי מי שניתנה לו התחייבות לתשלום מזונות, על פי פסק דין או על פי הסכם בכתב שניתן לפני מועד תחילתו של חוק זה.